

KÜRTSZÓ

„A HETEDIK ANGYAL IS MEGFÚJTA KÜRTJÉT.
HATALMAS SZÓZATOK HANGZOTTAK A MENNYBEN.”

HIT ÁLTALI MEGIGAZULÁS

- Az 1888-as üzenet szíve (2. rész)

AZ IDŐK JELEI

- „Ősz hajjal is hintve van már,
azt sem veszi észre” (Hós 7,9)

KITEKINTŐ

- Az „igaz vallás” meghatározása
Jézus tanításában
- A *Didakhé* tanúskodik a szombatról,
a felnőttkeresztségről
és az egyházi szolgálattevők
választásáról

AZ IGE MELLETT

- Ki az én felebarátom?
- *Könyvajánló, evangelizáció,
tapasztalatok*

A hogy látjuk az események előrehaladását, egyre inkább szembesülnünk kell azzal, hogy emberileg lehetetlen megállnunk, nemcsak a ma elhordozhatatlannak tűnő próbái között, hanem az előttünk álló, még hevesebb küzdelemben. Az idők jeleit látva és a magunk kiszolgáltatottságát átérezve még komolyabban szükséges szívünkre venni az alábbi igei és bizonyágtételi figyelmeztetéseket és bátorításokat.

„*Végezetre, atyámfiai, legyetek erősek az Úrban, és az ő hatalmas erejében. Öltözzétek föl az Isten minden fegyverét, hogy megállhassatok az ördögnek minden ravaszságával szemben.*” (Eféz 6,10–11)

„A szomorúság és próbák napjaiban igen szükséges, hogy egymást erősítsük és bátorítsuk. Sátán kísértései ma sokkal nagyobbak, mint valaha, mivel tudja, hogy ideje kevés, és nemsokára minden egyes lélek ügyében végleg döntenek: vagy az életre, vagy a halálra. Ma nem szabad kísértések, csalódások és megpróbáltatások súlya alatt összeroskadnunk, hanem minden szenvedésben ki kell tartanunk, és bízunk kell Jákob hatalmas Istenében. A Jóisten megmutatta nekem, hogy kegyelme elegendő minden kísértésünkben; és bár ezek a kísértések sokkal nagyobbak lesznek, mint valaha, mégis legyőzhetjük őket, ha kitartóan bízunk Benne.

Ha az akadályokkal megbirkózunk, ha Sátán kísértéseit legyőzzük, akkor kiálljuk hitünknek az aranyból is értékesebb próbáját, megerősödünk, és felkészülünk a további küzdelmek megvívására. Am ha leroskadunk, ha engedünk Sátán kísértéseinek, akkor mindinkább elgyengülünk, megpróbáltatásainkért jutalmat nem nyerünk, és nem leszünk felvértezve a további küzdelmekre. Ily módon lassanként annyira elgyengülünk, hogy végén Sátán akarátának foglyai leszünk.

Fel kell öltönnünk Istenünk minden fegyverét, és minden pillanatban felkészülten kell állnunk a harcra a sötétség hatalmasságaival. Ha kísértések és megpróbáltatások jönnek ránk, járuljunk Istenhez, és küzdjünk Ővele imában. Isten nem enged minket üresen távozni, hanem kegyelmet és erőt ad, hogy győzhessünk, és az ellenség hatalmát megtörjük. Ó, bárcsak mindenki a helyes világitásban láthatná ezeket a dolgokat, s mint Jézus jó katonája, mindvégig kitartana! Akkor Izrael állandóan előrehaladna Isten erejében, nagy hatalmától támogatva.” (Ellen G. White: *Tapasztalatok és látomások*, Hitünk próbája c. fejezet)

Kívánjuk, hogy ezek a kijelentések mielőbb valósággá váljanak mind egyéni, mind közösségi életünkben!

A szerkesztők

Hit általi megigazulás

- A Szentlélek szerepe a hit általi megigazulás tapasztalatában
Az 1888-as üzenet szíve (II. rész) 2

Az idők jelei

- „Ősz hajjal is hintve van már, azt sem veszi észre...” (Hós 7,9)
Az idők jelei – 2019 első negyedéve 7

Az Ige mellett

- „Ki az én felebarátom?” 12

Kitekintő

- Az „igaz vallás” meghatározása Jézus tanításában 14
- A *Didakhé* tanúskodik a szombatról, a felnőttkeresztségről és az egyházi szolgálattevők választásáról 19

Főiskola

- Felhívás főiskolai jelentkezésre 23

A Bizonyágtételeket olvasva

- Gyermeknevelés (3. rész) 24

Adventizmus

- Könyvajánló: *Útelágazás* 27

Tapasztalatok

- „Ha olyanok nem voltak, mint a kisgyermek...” 29
- Uchee Pinesban jártunk 32

Evangelizáció

- A békesség szigete 37

Búcsúzunk

- Emlékezés Juhász Lajos testvérünkre (1935–2019) 39

Az 1888-as üzenet szíve (II. rész)

A Szentlélek szerepe a hit általi megigazulás tapasztalatában

„Történt pedig azonközben, míg Apollós Korinthusban volt, hogy Pál, eljárván a felsőbb tartományokat, Efézusba érkezett: és mikor némely tanítványokra talált, mondta nékik: Vajon vettetek-e Szentlelket, minekutána hívökké lettetek? Azok pedig mondták néki: Sőt, inkább azt sem hallottuk, hogy van-e Szentlélek.” (Csel 19,1-2)

A Szentlélek munkájáról, a Vele való kapcsolatunkról szükséges elgondolkodnunk, mivel az idők jeleit látva a „késői eső” mielőbbi kiáradására készülünk. Nehogy úgy járjunk, mint az első efézusi tanítványok: Apollós hirdette az igét Efézusban, de tanítványai csak „János kerestségében” részesültek. Miért fontos, hogy a Szentlélek munkájáról, személyéről valódi, életszerű, és ne csak teológiai ismeretünk legyen? Nem azt kérdezte Pál apostol az efézusi hívőktől, hogy „vajon hallottatok-e a Szentlélekről”.

Mi is sokat tanultunk a Szentlélek személyéről, már keresztségünk előtt is, majd a szombatiskolákban. Elméletben sok mindent el tudunk mondani Róla. De Pál apostol azt kérdezte tőlük: *„Vettetek-e Szentlelket, minekutána hívökké lettetek?”* Ez a nagy kérdés: vajon vettünk-e Szentlelket, élő közösségben élünk-e Vele, tudjuk-e, hogy miben áll munkája, titka az életünkben? Nehogy így kelljen nekünk is válaszolni: *„Sőt, inkább azt sem tudtuk, hogy van Szentlélek.”* Azt már tudhatjuk, hogy létezik az isteni harmadik személy, de az én személyes életemben hogyan munkálkodik,

hogyan ragadhatom meg lényét? Mások felé ezt hogyan közvetíthetem?

Az Ige tükrében vizsgáljuk meg, vajon mi „vettünk-e Szentlelket”? Vessünk fel néhány gondolatot arról, milyen is az ő munkája a mi személyes életünkben? Azért is elengedhetetlen ennek a kérdésnek a megválaszolása, mivel Jézus a tíz szűz példázatában (Mt 25,1–10) a Szentlélekkel való közösség meglétét, illetve hiányát a végidő egyházában az üdvösség feltételeként mutatja be.

„Akkor hasonlatos lesz a mennyeknek országa ama tíz szűzhöz, akik elővéve az ő lámpásaikat, kimentek a vőlegény elé. Őt pedig közülük eszes volt, és öt bolond. A kik bolondok voltak, amikor lámpásaikat elővették, nem vittek magukkal olajat. Az eszesek pedig lámpásaikkal együtt olajat vittek az ő edényeikben. Késvén pedig a vőlegény, mindannyian elszunnyadtak és aludtak. Éjfélkor pedig kiáltás lett: Ímhol jó a vőlegény! Föjjetek elébe! Akkor felkeltek mind azok a szűzek, és elkészítették lámpásaikat. A bolondok pedig mondták az eszeseknek: Adjatok nékünk a ti olajotokból, mert a mi lámpásaink kialusznak. Az eszesek pedig feleltek, mondván: Netalán nem lenne elegendő nékünk és néktek; menjetek inkább az árusokhoz, és vegyetek magatoknak. Mikor pedig venni jártak, megérkezett a vőlegény; és akik készen voltak, bementek vele a menyegzőbe, és bezáratott az ajtó. Később pedig a többi szűzek is megjöttek, mondván: Uram! Uram! Nyisd meg minékünk. Ő pedig felelve mondta: Bizony mondom néktek, nem ismerlek titeket. Vigyázzatok azért, mert sem a napot, sem az órát nem tudjátok, amelyen az embernek Fia eljő!”

Máté evangéliumának 25. fejezete szerint mind a tíz szűz kiment a vőlegény elé lámpással

a kezében, hogy várják őt. Mind a tíz tiszta bibliai tanítást képviselt (Zsolt 119,105), és a próféciák alapján (2Pt 1,19) várták Krisztus érkezését. A 3. versben azt olvashatjuk, hogy a bolond szüzek is elővették lámpásaikat, ami az Ige ismeretét jelenti, de „nem vittek magukkal olajat”. Azt láthatjuk, hogy nem volt „kellő” kapcsolatuk a Szentlélekkel – mivel az olaj a Szentlélek jelképe a Bibliában (Zakariás 4. fej). A balga szüzek először az okosoktól akarnak olajat kérni, majd elmennek venni maguknak...

Lehetséges, hogy ma is hasonlóképpen gondolkodunk a Lélek „beszerzéséről”, illetve ezek az „arányok” a Szentlélekkel való kapcsolat tekintetében? Igeismerete mindenkinek bőséggel van, de csak ötnök van Szentlélek az életében, ötnök pedig nincs?

Ellen White alábbi bizonyágtétele szerint ez az „átlag” nagyrészt fedi a valóságot:

„Tudjuk, hogy a tíz szűz képviseli a hitvalló hívőket. Öt közülük bölcs, öt pedig balga. Attól félek, hogy ez az az átlag, amit az Úr előre látott, hogy a hívők készek vagy készületlenek lesznek. Mégis, azok közül, akik bár nagy világosságban, bőséges lehetőségekben és folyamatos kiváltságokban részesültek, nem rendelkeznek többel, mint az igazság elméleti ismeretével. Sokan azt képzelik, hogy csupán az ismeret az, amit Isten elvár. Az ilyenek nem cselekvői az igének.” (Ellen White Edson fiának írt leveléből, 1895. szeptember 25. – *1888-as anyagok/Kiben bízhatunk*, 4. köt., 1455/88. o.)

Miben „Vigasztaló” a Szentlélek?

Jézus miért beszélt olyan hangsúlyosan tanítványainak búcsúbeszédében a Szentlélek elküldéséről? Miért volt fontos, hogy a Szentlelket elküldje? Mi volt a célja ezzel?

„De én az igazat mondom néktek: Jobb néktek, hogy én elmenjek: mert ha el nem megyek, nem jön el hozzátok a Vigasztaló: ha pedig elmegyek, elküldöm azt hozzátok.” (Jn 16,7)

„Jobb néktek, hogy én elmenjek...” – mondta Jézus. Ezt értette ez alatt: „Míg csak fizikailag, testileg lehetek köztetek, addig csak egy körülhatárolt földrajzi helyen és korlátolt időben lehetek veletek, azonban mennybemenetelem után a Szentlélek által a tér és idő korlátai megszűnnek; mindenkor veletek és bennetek maradhatok!”

A Lélek legfontosabb munkájáról és szerepéről ekként szólt: „És én kérem az Atyát, és más Vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké. Az igazságnak ama Lelkét: akit a világ be nem fogadhat, mert nem látja Őt, és nem ismeri Őt; de ti ismeritek Őt, mert nálatok lakik, és bennetek marad. **Nem hagylak titeket árvául; eljövök tihozzátok.**” (Jn 14,16–18)

A 18. vers nem a második adventre vonatkozik! Az eljövétel itt arra utal, hogy Jézus az igazság Lelkével velünk és bennünk akar lakozni „minden napon, a világ végezetéig” (Mt 28,20).

Így ismerjük Krisztust?

Sokszor, sokakban felvetődik a kérdés, hogy milyen jó lett volna akkor élni Palesztinában, látni Jézust, vele közösségekben lenni! Holott Jézus szerint „jobb”, amiben azóta részesülhetünk! Akkor csak pár ezer ember láthatta Őt fizikai mivoltában, de most és kétezer év óta minden emberben, aki hisz, személyesen benne akar lakni: benned is!

Felmértük annak a jelentőségét, mit jelent az, hogy ma bennünk akar és tud lakozni?

„Aki ismeri az én parancsolataimat, és megtartja azokat, az szeret engem; aki pedig engem szeret, azt szereti az én Atyám, én is szeretem azt, és kijelentem magamat annak. Mondta néki Júdás (nem az Iskáriótes): Uram, mi dolog, hogy nekünk jelented ki magadat, és nem a világnak? Felelt Jézus, és mondta néki: Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédemet: és az én Atyám szereti azt, és ahhoz megyünk, és **annál lakozunk.**” (Jn 14,21–23)

Itt (23. vers) már többes számban beszél Jézus, mert jelzi, hogy az Atya is velünk akar lakozni.

Aki szereti Őt, és megtartja beszédeit, annál mindketten ott laknak. Van-e ennél nagyobb lehetőségünk arra, hogy Istennel kapcsolatban legyünk, és miért szükséges, hogy Jézus bennünk lakozzon? Mert Krisztus az ő győzelmes életét akarja élni bennünk, hogy amiképpen Ő győzött, a bűn felett, úgy mi is győzhessünk (Jel 3,21) „...Ő [a Szentlélek] engem dicsóít majd.” (Jn 14,26) Gondoljuk meg! Jézus továbbra is itt akar élni a Földön, de már nem fizikailag, hanem bennünk és általunk élve az életét. Az igazi csoda az, ha Isten bennünk él, mert az ismeret Krisztusról önmagában nem ad megfelelő erőt a győzelemhez, csak ha a Lélek által Krisztus „lakozik bennünk”. A hit általi megigazulás csodálatos igazság, fontos jól megértenünk az 1888-as üzenetet, de csak elmélet marad mindaddig, amíg Krisztussal nincs élő közösségünk.

„Ne menjetek! Várjátok be az Atya ígértét!”

A legfontosabb kérdéshez érkezünk: Miként történhet meg mindez az életünkben, hogy történhetett ez meg a tanítványok életében? Ők ismerték Krisztust, látták csodáit, jellemét szemlélték, beszédeit hallgatták – tudott ez gyökeresen változtatni az életükön? A „ki a nagyobb” kérdéssel voltak elfoglalva az utolsó vacsorán is! Mi azt mondjuk, hogyha Jézussal ilyen fizikai közelségben lehettünk volna, mi biztosan mások lettünk volna...

Mikor változtak meg a tanítványok? Akkor, amikor pünkösdkor az élő Krisztus a Szentlélek által beköltözhetett a szívükbe, mikor Vele valószínű lelkis kapcsolatba kerülhettek. Ez változtatta meg őket mélyen.

Mire van szükségünk nekünk is, hogy befogadhassuk a Lelket? A példát kétezer év óta az Apostolok cselekedetei 1. fejezetében találhatjuk:

„És velük összejőve meghagyta nekik, hogy el ne menjenek Jeruzsálemből, hanem várják be az Atyá-

nak ígértét, melyet, úgymond, hallottatok tőlem... Hanem veszték erőt, miután a Szentlélek eljön reátok: és lesztek nékem tanúim, úgy Jeruzsálemben, mint az egész Júdeában és Szamáriában, és a földnek mind végső határáig. (Csel 1,4.8)

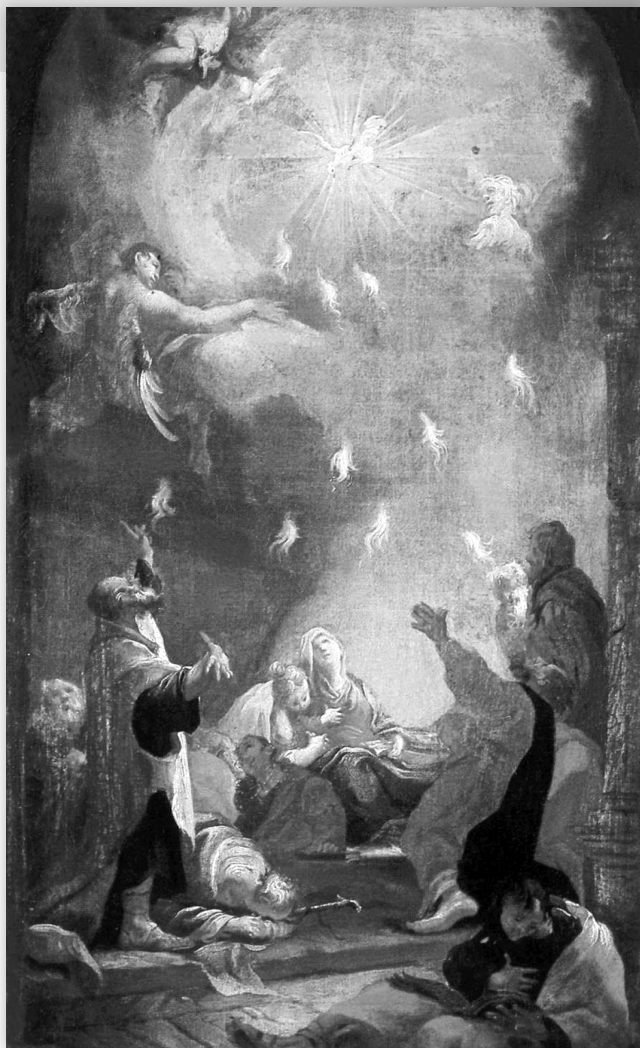
Mielőtt elmennénk széles e világra (Mt 28,19) nekünk is előbb mélyen át kell éreznünk a tehetlenségünket. Érezzük időnként magunkban az indulatosságot, a haragot, a megbocsátani nem tudást, az irigységet, a versengést, a test cselekedeteit? Ezek a bűnök még mindig jelen vannak az életünkben? Ha a Szentlélek jelen lenne, akkor a háborúság helyett békességet teremnének, harag helyett szeretetet, aggodalom helyett örömet, versengés helyett kedvességet, szelídség, hűség, mértékletesség jellemezné bennünket. Azonban ha mindezek nem igazak ránk, akkor féltő, hogy a bolond szüzek csoportjába tartozhatunk! Van lámpás – az Ige – a kezünkben, de nincs benne olaj! Így várjuk Jézust, így szeretnénk szolgálni Őt?!

Miért nem mehettek be a menyegzőre a bolond szüzek? Miért nem tudjuk elvégezni a munkát így? Miért eredménytelen az evangéliumhirdetés? Lélek nélkül semmit sem lehet eredményessé tenni. Szentlélek nélkül csak erőlködni lehet emberileg, átadni az evangélium elméletét, de ebből valódi megtérések nem születnek.

Mi mit tehetünk a Szentlélek elnyeréséért?

Apostolok cselekedetei 1,4-ben Jézus felszólította a tanítványokat, hogy ne menjenek sehová. Máté 28,19-ben adott egy missziós parancsot, hogy „menjenek el széles e világra”, ez lesz a küldetésünk, de *előtte* maradjanak Jeruzsálemben, várják be az Atya ígértét: „Veszték erőt...” – itt a *dünamisz* görög szó szerepel. Ez valódi erőt jelent – lásd a dinamit erejét! „Eljön reátok a Szentlélek, és lesztek nékem tanúim...” – olvashatjuk.

Jézus parancsát megfogadták a tanítványok. „És mikor bementek, felmentek a felsőházba, ahol

Dorffmaister István: A Szentlélek eljövetele, 1782

szállva voltak: Péter és Jakab, János és András, Fülöp és Tamás, Bertalan és Máté, Jakab, az Alfeus fia és Simon, a zelóta és Júdás, a Jakab fia. Ezek mindnyájan egy szívvel-lélekkel foglalatosak voltak az imádkozásban és a könyörgésben, az asszonyokkal és Máriával, Jézusnak anyjával, és az ő atyjafiaival együtt.” (Csel 1,13–14)

Csodálatos időszak lehetett! Mennyi ideig voltak a felházban? Jézus negyven napra vitetett fel a mennybe, a pünkösöd pedig az ötvenedik napon volt. Kérdés, tudták-e a tanítványok, hogy tíz nap múlva megérkezik a Szentlélek? Nem hiszem, hogy így vártak rá, de megfogadták Jézus parancsát. Tudhatták-e, hogy a Szentléleknek pontosan pünkösdkor ki kell áradnia, vagy nem jutott eszükbe, mint ahogy az sem, hogy Jézus harmad-

napra feltámad? Az biztos, hogy a lelkük mélyén, a szívükben nagyon komolyan vették az ígéretet. *Az Apostolok története* c. könyv Pünkösöd című fejezetéből sok mindent megtudhatunk erről a tíz napról:

„Mialatt a tanítványok az ígéret beteljesedésére vártak, őszintén megalázták magukat, és töredelmesen beismerték hitetlenségüket. Visszaemlékeztek Krisztusnak halála előtt mondott szavaira, s azok értelme most sokkal világosabb lett előttük. Emlékezetükben az elmosódott igazságok újból felelevenedtek, amint erre egymást figyelmeztették. Önváddal illették magukat, hogy az Üdvözítőt félreismerték... Az előkészület ideje a mélységes, komoly töredelem és az önvizsgálat időszaka volt számukra. Érezték lelki szegénységüket, és felülről, az Úrtól kérték a kenetet, amely alkalmassá teszi őket a lélekmentési munkákra.”

Voltunk már nem tízet, akár csak egy napot is úgy együtt a testvéreinkkel, hogy így imádkoztunk együtt? Hogyan várjuk akkor az evangéliációtól az eredményt, ha heti egy napot, de legtöbbször egy órát sem tudunk együtt tölteni imában? Jézus azt mondta a tanítványoknak, hogy Lélek nélkül ne menjenek el Jeruzsálemből, de miután kiáradt a Szentlélek, megrendítő, fizikailag is érezhető hatása volt a tanítványokra az „első eljövetelének” (Csel 2,1–4).

Péter prédikációjának hatása

Ezután Péter, az egyszerű halászsember kiállt, és prédikált a jeruzsálemieknek. Így kezdte: „Zsidó férfiak, és mindnyájan, kik lakotok Jeruzsálemben, legyen ez néktek tudtotokra, és vegyétek füleitekbe az én beszédeimet...!” (Csel 2,14) Péternek nem volt különleges teológiai ismerete, de a Lélek képesítette őt arra, hogy nagy hatású prédikációt mondjon, aminek következtében azon a napon mintegy háromezer lélek kereszttelkedett meg.

Miről beszélt Péter? Arról, hogy ki volt Jézus, miért jött el erre a Földre. Felidézett néhány zsolnárt és ószövetségi próféciaát, s rámutatott arra,

hogy Jézus volt az, akit ezek a próféciák előre megígértek. Beszélt Jézus haláláról és feltámadásáról, és bátran kimondta, hogy mi a zsidó nép bűne: „Bizonytal tudja meg azért Izráelnek egész háza, hogy Úrrá és Krisztussá tette Őt az Isten, azt a Jézust, akit ti megfeszítettetek.”

Hogyan fogadták ezt hallgatói? „Ezeket pedig mikor hallották, szívükben megkeseredtek, s mondták Péternek és a többi apostoloknak: Mit cselekedjünk, atyámfiai, férfiak?” (Csel 2,37)

Akkor Szentlélektől való egy prédikáció, ha a hallgatóságból ezt a két hatást tudja kiváltani. Ez csakis a Lélek munkája lehetett – „eljön, és megfeddi a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében” (Jn 16,8). Szíveket mélyen érintő igazságokat mond ki minden Szentlélektől ihletett prédikáció. Arról szól, hogy *mi a kegyelem*.

A Szentlélek ma valahogy így közelíthet: „Mikor így és így cselekszel, és ezt és ezt gondolod másokról, ilyen és olyan negatív szavak hagyják el a szád – akkor mit teszel Krisztussal, és mit érdemelnél ezért? Az a kegyelem, hogy nem azt kapjuk, amit érdemlünk: nem szidalmat, verést, halált – hiszen azt Ő kapta meg helyettünk (Ésa 53,4–5) –, hanem életet, napfényt, kegyelmet nap nap után, mert „az Úr kegyelmessége, hogy még nincsen végünk” (Siral 3,22). Valami ehhez hasonlót élhettek át azok is, akik Péter prédikációját hallották, hogy „mi megragadván gonosz kezeinkkel a szentet és igazat, keresztfára feszítve megöltük” (Csel 2,23). A jeruzsálemiek a Szentlélek által megérintve kiáltottak fel: „Mit cselekedjünk atyámfiai, férfiak?”

Tedd fel magadnak a kérdést, mit érdemelnél azért, ahogy gyakran beszélsz, amilyen gondolataid vannak mások iránt? A kegyelem az, hogy Krisztus ezekért a bűneidért halt meg! És szívünk meg tud-e keseredni, és fel tudunk-e mi is kiáltani Istenhez: mit cselekedjünk, testvéreim?

Péter válasza egyszerű volt. Mi sokkal többször inkább „cselekszünk”, mint ezt tennénk: „Térjete meg, és keresztelkedjete meg mindnyájan a Jézus Krisztusnak nevében a bűnöknek bocsánatára; és veszíte a Szentlélek ajándékát.”

Úgy lehet venni a Szentlélek ajándékát, ha igazán megtérünk, ha mindennap feltesszük a kérdést, amit a Szentlélek juttat eszünkbe: Mit érde-

melnék így, ahogy élek? Az Isten igazsága mérlegén miképp állnék ma meg ítélőszéke előtt?

„Készülj Istened elé, ó Izrael!”

(Ám 4,12/b)

Vajon megtérünk mi is úgy, mint a jeruzsálemiek? Akarjuk, igényeljük-e igazán a bűnöknek bocsánatát és a Szentlélek ajándékát nap mint nap? A Szentlélek csak akkor „költözhet be” egy ember szívébe, mikor az így közeledik Istenhez, azaz „mélységes bűnbánatra” jut. Ellen White azt írja, hogy a letaposott talajnak, a bűnöktől már érzéketlenné vált, kemény szívnek a „bűnbánat mélyszántására” van szüksége, mert csak ezután lesz képes arra, hogy „szelídséggel fogadja a beoltott ígét” (Jak 1,21), és gyümölcsöt teremhessen életében.

„Mélységes bűnbánatnak kell felszántania a talajt. A mérgező, sátáni hajtásokat ki kell irtani. Azt a talajt, amelyet egyszer már belepett a tövis, csak szorgalmas munka árán lehet termővé tenni. Az emberi szív bűnös hajlamait is csak buzgó igyekezettel, Jézus nevében és erejével lehet leküzdeni. Az Úr erre szólít prófétája által: »Szántatok magatoknak új ugart, és ne vessetek tövisek közé!« (Jer 4,3) »Vessetek magatoknak igazságra; arassatok kegyelem szerint!« (Hós 10,12) Ezt a munkát Jézus akarja elvégezni értünk, és arra kér, hogy legyünk ebben munkatársai.” (Krisztus példázatai, A talaj előkészítése c. fejezetből.)

A kegyelemet csak a bűnbocsánat elnyerése által tapasztalhatjuk meg, mert az töri fel „szívünk kemény talaját”, és csak ezután tud a Szentlélek szívünkben szeretettel szeretet, igazságot munkálni, valódi gyümölcstermést hozni életünkben.

Gondoljuk végig, vajon „vettünk-e Szentleket?” Veszünk-e naponta? Megszokott, „rutinszerű” életünket élve lehet, hogy nem is tudjuk, mit jelent ez, de legyünk úgy, mint a jeruzsálemiek: szívünk „megkeseredése” után vegyük el a bűnök bocsánatát, „keresztelkedjünk meg” a Szentlélek által naponta, és készüljünk „okos” szüzekként a „késői eső” kiáradására s az utolsó nagy evangéliumhirdetés feladatára.

Soós Attila

„Ősz hajjal is hintve van már, azt sem veszi észre...” (Hós 7,9)

Az idők jelei – 2019 első negyedéve

„Nem vesznek észre semmit...” (Mt 24,39)

Ez az ige jutott eszembe arról a különös, ellentmondásos jelenségről, amit mindannyian tapasztalhatunk környezetünkben és a média által. Egyrészt nap mint nap nyílt szóval hallhatunk arról, hogy az emberiség és egész természeti környezetünk végveszélybe került. Efféle szalagcímekeket olvashatunk például napilapokban: „*Tiszta életveszély lett a világ.*” Másrészt viszont ugyanúgy terveznek a politikusok és a gazdasági élet szereplői, akár évtizedekre előre, mint korábban, úgy szövik a terveket, mintha tudomást sem vennének a rohamosan sokasodó „*ősz hajszálakról*”. Bár főként a tudósok és a gazdasági szakértők, valamint egyes gondolkodó és aggódó laikusok húzzák a vészharangot, a tömegeket, a túlnyomó többséget illetően mégis beteljesedik az, amit Jézus előre kijelentett: „*Esznek, isznak, házasodnak, férjhez mennek... vesznek és eladnak, ültetnek, építenek... és nem vesznek észre semmit.*” (Mt 24,38; Lk 17,28; Mt 24,39).

Ellen G. White által az alábbi profetikus kinyilatkoztatást közvetítette százhusz évvel ezelőtt: „A válság fokozatosan lopakodik ránk. A nap ragyog az égbolton, miközben bejárja szokásos körútját, és a mennybolt még mindig hirdeti Isten dicsőségét. Az emberek még mindig esznek és isznak, ültetnek és építenek, megnősülnek és férjhez mennek. A kereskedők még mindig vásárolnak és eladnak. Az emberek még mindig küzdenek egymás ellen, mert versengenek a magasabb helyért. A szórakozások kedvelői még mindig előzönlük a

színházakat, a lóversenyeket, a szerencsejátékok poklait. Az embereken még felülkerekedik a nagyobb izgalmat nyújtó események utáni vágyakozás. A próbaidő, a kegyelmi idő azonban már a vége felé közeledik, és mindenkinek a sorsa örökre eldőlt.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, Az Olajfák hegyén c. fejezetből.)

Micsoda felelősséget ró a fentiekben vázolt sajátos kettősség és ellentmondás azokra, akik a próféciaik világosságában valódi jelentőségük szerint értékelik az idők jeleit! Krisztus hívó tanítványai számára nagyon időszerűvé lett ma Ez 33,1–9 értelme.

*

„Betelik a föld erőszakkal.” (Mt 24,37; vö. 1Móz 6,11)

Húsvét ünnepén történt az utóbbi idők egyik legborzalmasabb terrorcselekménye Srí Lanka (Ceylon szigete) fővárosában, Colombóban, amelynek rengeteg sebesültje volt, és már 310 halálos áldozata van. A legfélelmetesebb, hogy úgy tűnik, ez a terrorcselekmény bosszú volt az Új-Zélandon egy fehér, ausztráliai férfi által véghezvitt, ötven áldozatot követelő, mecsetben imádkozó muszlimok elleni merényletre. Igazolódott az erőszakot szül törvényszerűsége. Félelmetes erőszakspirálba sodródik a világ, amelyben keresztények és muszlimok, fehérek és színes bőrűek, gazdagok és szegények állnak szemben egymással. A Srí Lanka-i merénylet egyik elemzője szájából hangzott el, hogy miért nem csupán keresztény templomokra támadtak az öngyilkos

AZ IDŐK JELEI

„Az emberek elhalnak a félelem miatt, és azok várása miatt, amik e föld kerek-ségére következnek.” (Lk 21,26)

Ez a prófécia még nem teljesedett be maradéktalanul, de érzékelhető, hogy a félelem állandóan fokozódik. Félni pedig van mitől.

Egy újabb világgazdasági válság valószínűsége a félelem egyik oka. A Nemzetközi Valutaalap (IMF) tavaszi ülészakán feltárult helyzetképet így összegezte egy hetilap:

„Kereskedelmi viták, amerikai-kínai-európai vámviszály, kilengő tőzsdei árfolyamok, szigorodó pénzügyi feltételek, gyengélkedő bankok, botladozó német autóipar... korrupció, felfordulás Argentínában és Törökországban stb. E tényezők, és sok egyéb bizonytalanság miatt veszíti lendületét a világgazdaság, amely nem is készült fel a következő recesszió kezelésére...

A jövőben a gazdaság hajtómotorja az adat lesz, vagyis kíméletlen küzdelem kerekedhet abból, hogy globálisan ki

ellenőrzi az ötödik generációs kommunikációs technológiák elterjedését. Alig érzékeljük még, de ez a fordulat már a nyakunkon van, és jóval nagyobb izgalmakat tartogat, mint a töprengés a világgazdasági növekedés... megereszkedésének okairól.” (168 óra, 2019. április 18.)

Néhány évvel ezelőtt jelent meg Henry Kissinger volt amerikai külügyminiszter könyve a közeljövő veszélyes folyamatairól, amelyben azt írta, hogy egyes országokban „fekete dobozok” alakulnak ki, azaz olyan válságócok, ahol nem lehet tudni, ki kivel áll szemben, ki kivel szövetséges, egyszerűen áttekinteni sem lehet a helyzetet, nemhogy orvosolni. Ezek az országok aztán csak vergődnek a káoszban, akár éveken át is.

merénylők húsvétkor, hanem turistákkal teli szállodákra is. A szegénységben élők – mondta az elemző – azt érzékelik, hogy a nyugatról érkező turisták gazdagok és keresztények, akiknek luxusra is telik, miközben az ő régiójukban sokkal alacsonyabb életszínvonalon kell tengődniük, a mélyszegénység kilátástalan. Ez is generálja az irigységet, a gyűlöletet és a bosszút.

Az is megdöbbenő, hogy az öngyilkos merénylők – sok más emberhez hasonlóan – mennyire súlytalannak, értéktelennek tekintik a földi életet, egyfajta hazardjátéknak, amelynek a vége így is, úgy is a halál, ezen túl pedig nincs se céljuk, se reménységük. Az öngyilkos merénylőket nemigen sajnáljuk, pedig az ő gondolkodásuk és sorsuk is tragikus. Bizonyos szempontból ez a jelenség is e kritikus kor terméke. Azon is el kell gondolkodnunk, hogy milyen szintet érhet el emberek agyának a manipulálása, hiszen az öngyilkos merénylők valamennyien szélsőséges eszméket valló csoportok befolyása alatt álltak.

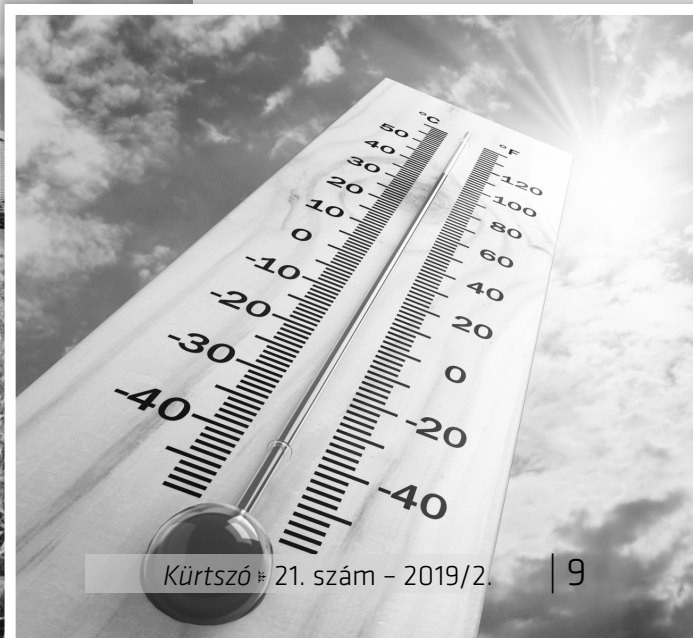

Sajnos bőven vannak már ilyen „fekete dobozok” a világunkban. Nagyrészt még most is ilyen a Közel-Kelet, Jemen, több közép-amerikai állam, különösképpen Venezuela, és most legújában, ismét Líbia. Ezekből a válságövezetektől óhatatlanul menekülnek az emberek. Jellemző az is, hogy az ilyen válságövezetbe több nagyhatalom is beleavatkozik, és a szembenálló felek közül különböző erők oldalát segítik fegyverrel, katonai tanácsadással, nyilatkozatokkal. Mindez folyvást magában hordozza egy nagy kiterjedésű háborús konfliktus kirobbanásának a veszélyét. Ténylege-

sen csak a szeleket visszatartó angyalok szolgálatajának köszönhető, hogy a Jézus által előre kijelentett, már-már végromlással fenyegető konfliktus (Mt 24,6–8) még nem robbant ki. A nemzeti érdekek előtérbe kerülése, a nemzetek versengése – amely egyre markánsabb jelenség – ugyancsak veszélyezteti a törekeny békét.

Az éghajlatváltozás következményei is mindinkább érzékelhetőek. Folyvást hallunk, olvasunk borzalmas természeti katasztrófákról a világ különböző részein. Az ENSZ Éghajlatváltozási Körmányközi Testülete egyik munkacsoportjának az alelnöke, Ürge-Vorsatz Diána így nyilatkozott február közepén:

AZ IDŐK JELEI

„Valójában már most benne élünk a katasztrófában... minden egyes nyári hőségnapon – amikor a napi átlaghőmérséklet 27 Celsius-fok felett van – 15–30%-kal megnő a halálozás. Budapesten a múltban tízévenként összesen csak néhány ilyen erős kánikulai nap volt, most azt látjuk, hogy az utóbbi két évtizedben már egyre több esztendőben nagyjából egy egész hónapnyi hőségnap tombolt... Európába is jönnek a tornádók, és egyre inkább erősödnek a szélsőséges időjárási jelenségek, mint például az aszályok, vagy éppen ellenkezőleg az áradások, belvizek... nem nagyon fog megteremni nálunk a burgonya... A Bükkben teljes fenyőállományokat kellett kivágni, mert megtámadták őket a kártevők... Visszafordíthatatlan folyamatok szabadulnak el, túlléptünk több olyan billenőpontra, amikor még van megfelelő hatása annak, ha a hőmérsékletet stabilizáljuk...” (168 óra, 2019. február 14.)

Az alábbi, drámai megfogalmazású újságcikk-részlet érzékelteti a félelem fokozódását, és a problémák egyik fő okára is rámutat:

„Mintha a világ..., s amit róla gondoltunk, darabokra tört volna a 21. század elejére. **Mit sem látunk bizonytalanabbnak, sötétebbnek, mint a jövőt, amelybe a vakság érzetével ugrunk bele...** A gazdasági globalizáció megállíthatatlannak tűnik... A globalitás egyensúlytalanságai és a globális kapitalizmus által teremtett mélyülő szociális egyenlőtlenség pedig... új életre kelti a gazdasági és politikai nacionalizmust... S persze közben a kapitalizmuson nyugvó civilizáció tönkreteszi a földet, élehetlenné teszi az ember saját természeti közegét. A nemzetállami keretekbe szorított tömegember pedig csak lassan érti meg, hogy a globális kihívásokat a nemzetállamok nem tudják megoldani, azokra csak globális válasz lehetséges... A magát túl civilizáltnak képzelő ember könnyen leveti a kulturáltság szakadozott köpönyegét, és vágyini kezdi az egyszerű, nyílt barbárságot, hogy nyers erejét érvényesítse a gyengébbnek gondoltak felett.” (Friss Róbert: Mi folyik itt?, *Népszava*, 2019. március 30.)

„Azt mondja a föld lakosainak, hogy csinálják meg a fenevad képmását. ■ Hatalmat kapnak, mint királyok, egy óráig a fenevaddal.” (Jel 13,14; 17,12)

Az előbbieken idézett újságcikk felhívja a figyelmet arra, hogy az alkotmányos csőd szélén áll a világ két olyan állama, amelyeket a polgári demokrácia régi mintaállamainak tekinthetünk: az USA és Nagy-Britannia:

„A két mintaállam sorsa jelzi: talán soha ilyen világot bomlasztó ellentétek nem feszítették a liberális demokráciát... volna mit megfontolni a 18. századi brit történész, Gibbon megjegyzéséből: ha a politikai hatalmat az »ormótlan sokaság« kezébe adják, akkor először visszaélnék vele, majd pedig odaadják az első és legalkalmasabb diktátorjelöltnek, hogy ő használja kénye-kedve szerint... Szabadság, egyenlőség, testvériség – szép, érvényes elvek, de nincs aki megmondja, mi következik belőlük a politikai berendezkedés jövőjére nézve.” (Uo.)

Ugyanakkor tanúskodik a jövő irányáról az alábbi, netről levett szalagcím is, amely az ez év májusi európai uniós választással kapcsolatos hír élén olvasható: *Tombol a keresztény kampány a Néppártban.*

A következőket írja aztán e cikk, a Néppárt csúcsjelőltje, Manfred Weber nyilatkozatát is idézve: „Az 1648-as vesztfáliai békeszerződés megkötésének egyik fő helyszínén tartott kampányindítón a CSU-s politikus emlékeztetett arra, hogy a kontinens lakosságának kétharmada valamely keresztény felekezet hívének vallja magát.

A vallásszabadság ugyan a legfontosabb európai vívmányok egyike, de »büszkék vagyunk arra, hogy

ezt a földrészt a kereszténység formálta, amely nem múzeumba való, hanem orientációt nyújt a holnaphoz« – emelte ki Manfred Weber. A CDU és a CSU a közvetlen EP-választások 1979-ben kezdődött történetében először indul közös programmal és kampánnyal a választási küzdelemben.” (<https://hvg.hu>; Tombol a keresztény kampány a Néppártban, 2019. április 27.)

*

„Mikor azt mondják béke és biztonság...” (1Thess 5,3)

Ezt az ígéretet és programot ma elsősorban a római katolikus egyház, személy szerint Ferenc pápa képviseli, valamint a főként protestáns egyházakat tömörítő ökumenikus világszervezet, az Egyházak Világtanácsa. Hangsúlyozzák, hogy a válásbéke az első lépés a világbéke kialakulásához.

Különösen nagy jelentőségű volt, hogy 2019. február 4-én az Egyesült Arab Emírségek fővárosában, Abu-Dzabiban közös nyilatkozatot írt alá Ferenc pápa és az Al-Azhar-mecset nagyimámja, Ahmad et-Tajjeb. A dokumentum címe jellegzetes: *Dokumentum az emberiség testvériségéről a világbéke és a közös együttélés érdekében*. A kereszténység és az iszlám a két legnagyobb világvallás ma. Sokan tekintik mérföldkőnek ezt a dokumentumot e két világvallás kapcsolatában, de ezen túl a világtörténelemben is.

Részletek a nyilatkozat szövegéből:

„Muszlimok és katolikusok együttesen kijelentik, hogy elfogadják a dialógus kultúráját, mint utat... Mi, akik hiszünk Istenben, a Vele való végső találkozásban, és az ő ítéletében, vállalási és erkölcsi felelősségünk alapján e dokumentum által azt kérjük önmagunktól, a világ vezetőitől, valamint a nemzetközi politika és a világgazdaság irányítóitól, hogy komolyan köteleződjenek el a tolerancia, az együttélés és a béke kultúrájának terjesztése mellett... Istenbe vetett közös hitünkért kérjük mindezt.”

A dokumentum jellemzően tanbeli közeledést, illetve kiegyezést is magában foglal.

Igen intenzív a pápának az a törekvése, hogy minél több vallást sikerüljön bevonni egy közös szövetségbe a világbéke és a vallásbéke érdekében. Március 9-én a mormonok elnökét fogadta. Ezt követően Marokkóba látogatott, egy muszlim országba. Hazafelé vezető útján újságíróknak nyilatkozott a repülőgépen. Arról beszélt, hogy az általa szorgalmazott nagy vallási egység, és ezzel együtt a világbéke felé haladva „*egyelőre a virágok látszanak, a gyümölcs majd később érik be*”. Jó eredménynek tekintette a marokkói királlyal közösen aláírt felhívást, amely azért száll síkra, hogy Jeruzsálem mindhárom egyistenhívő vallás számára szent hely maradjon.

Ugyanakkor azon is fáradozik Ferenc pápa, hogy egyházát szalonképessé tegye a valláskritikus és vallástalan tömegek körében is. Ennek érdekében tartottak februárban konferenciát a Vatikánban az egyházon belüli pedofília felszámolására:

„Ferenc pápa felismerte, hogy a szexuális visszaélésre adott megfelelő válaszon múlik a katolikus egyház csorbát szenvedett szavahihetőségének helyreállítása.” (HVG, 2019. február 7.)

„*Vigyázzatok azért minden időben, kérvén, hogy méltókká tétessetek arra, hogy elkerüljétek mindezeket, amik bekövetkeznek, és megállhassatok az Emberfia előtt!*” (Lk 21,36)

Összeállította: Vankó Zsuzsa

„KI AZ ÉN FELEBARÁTOM?”

Vajon miért tette fel ezt a kérdést Jézusnak egy írástudó? (Aki egyébként helyesen válaszolta meg azt a kérdést, hogy mit kell cselekedni az örök élet elnyeréséhez: Lk 10,25–29.)

Mi volt az általános felfogás a felebaráti szert parancsának értelmezését illetően a zsidó nép körében Jézus földi szolgálata idején? Jézus idézte Hegyi beszédében: „*Hallottátok, hogy megmondattott: Szeresd felebarátodat, és gyűlöld ellenségedet!*” (Mt 5,43) A felebarát körét tehát leszűkítették, és az ellenséget, mintegy magától értetődően, nem tekintették ebbe a körbe tartozónak. Mire alapozták ezt? 3Móz 19,18 félreértelmezésére. Ez az ige így hangzik: „*Bosszúálló ne légy, haragot ne tarts a te néped fiai ellen, hanem szeresd felebarátodat, mint magadat! Én vagyok az Úr.*” Úgy értelmezték, hogy a felebarát csak „*az én népem fiai*”, és akik ezen a körön kívül vannak, azok már nem számítanak

felebarátnak, az ellenség pedig végképpen nem. Csak egy kicsit kell továbbolvasnunk azonban Mózes III. könyve 19. fejezetében, és máris ott találjuk a következőket: „*Hogyha jövevény tartózkodik nálad, a ti földetekben, ne nyomorgassátok őt! Olyan legyen néktek a jövevény, aki nálatok tartózkodik, mintha közületek való bennszülött volna, és szeresd őt, mint magadat, mert jövevények voltatok Egyiptom földjén. Én vagyok az Úr, a ti Istenetek.*” (33–34. vers) Tehát egyértelműen a jövevényekre is vonatkoztatta Jézus előző felhívását: „*Szeresd, mint magadat!*” Továbbá ezúttal is hozzátette nyomatékkal: „*Én vagyok az Úr, a ti Istenetek.*”

Jézus korában létezett csak ilyen felfogás, hogy „*szeresd felebarátodat, és gyűlöld ellenségedet*”? Nem találkozunk-e a második nagy parancsolat hasonlóan kirekesztő értelmezésével a mai kereszténység körében is? Szomorú, hogy keresztények sokasága gondolkozik ma is úgy, mint a Jézus

Ferenczy Károly: Az irgalmas samaritánus (1889)

korabeli zsidó nép jó része. Normálisnak és megengedhetőnek tartják a gyűlöletet azokkal szemben, akikre rákerült az „ellenség” címke. Az ilyen kereszténységre is érvényes Pál apostol kijelentése: „Akiknél megvan a kegyesség látszata, de megtagadják annak erejét. És ezeket kerüld!” (2Tim 3,5)

Jézus így helyesbítette a szóban forgó felfogást a Hegyi beszédben: „Én pedig azt mondom néktek: Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnek, és imádkozzatok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket!” (Mt 5,44)

A törvénytudó kérdésére az irgalmas samaritánus példázatának az elmondásával válaszolt. Találón összegezte e példázat mondanivalóját Thomas Jefferson, az USA egyik alapító atyja, a következőképpen: Jézus úgy válaszolt a *Ki a az én felebarátom?* kérdésre, hogy az ellenség és az eretnek is az! Az irgalmas samaritánusnak a sebe-

sült zsidó ember nemzeti szempontból ellenség volt, vallási szempontból pedig eretnek, mégis könyörült rajta, betöltötte a *szerezd felebarátodat, mint magadat* parancsolatot rá vonatkozóan. A példázat azt a mondanivalót is magában foglalja, hogy bár minden embertársadat, az egész világot a gyakorlatban nyilvánvalóan nem szeretheted úgy, mint magadat, érvényesítheted, és érvényesítened is kell ezt a parancsolatot mindazokkal szemben, akik utadba kerülnek, és a segítségedre szorulnak, bárkik legyenek is. Azt is bemutatta Jézus e példázattal, hogy mit jelent, ha valaki úgy szereti a felebarátját, mint önmagát, azaz azt teszi vele, amit szeretne, hogy hasonló esetben vele tegyenek (Mt 7,12). Nem lehet messzebb elmenni, annál többet tenni a felebarátért, mint amit a példázatbeli samaritánus tett (Lk 10,33–37).

Vankó Zsuzsa

Az „igaz vallás” meghatározása Jézus tanításában

Elhangzott a Wesley János Lelkészképző Főiskola konferenciáján (2017. május 1.), és megjelent „Az igaz vallás” című kötetben (kiadó: Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest, 2018).

Bevezetés

Az „igaz vallás” cím hallatán azonnal se-regnyi kérdés rajzik agyunkban, és más-sok fejében is: Mit értsünk az *igaz vallás* fogalmán? Valamely vallást vagy keresztény felekezetet, és ugyan melyiket? Egyáltalán létezik olyan, hogy *igaz vallás*? Továbbá, ha van igaz val-lás, akkor van hamis is? Létezik valamilyen ob-jektív mérce a különbségtételhez? Korszerű-e egyáltalán *igaz vallásról* beszélni a tolerancia és az ökumenizmus korában?

A berlini Humboldt Egyetem evangélikus teo-lógiai karának professzora, Klaus-Peter Jörns jel-legzetesen mai felfogást terjeszt elő „*Ha a keresz-ténység hiteles, akar lenni...*” c. cikkében. (Így is hangozhatna a cím: „*Ha a kereszténység igaz vallás akar lenni...*”)

„Ha a kereszténység hiteles akar lenni, a ki-nyilatkoztatásnak – mint Isten önközlésének – fogalmát többé nem vonatkoztatja kizárólag a Bibliában dokumentált zsidó–keresztény emlék-nyomra. Más vallások esetében is elismeri, hogy Isten valódi önközléseit észlelték és észlelik, még ha e vallások a keresztény önértelmezésnek mint vallásnak nem felelnek is meg. Nem cáfolható az a pozitív föltevés, hogy Isten nemcsak a keresz-ténységet akarta, hanem a többi vallást is. Ezért a kereszténységnek, ha hiteles, több mondani-

valója van más vallások számára annál, minthogy a létezésük fölött sajnálkozik. Mivel a zsidók és a keresztények előtt és mellett más vallások is vol-tak és vannak, az Isten Isten voltába és egységébe vetett hit pozitív kijelentéseket kíván meg a vallá-sok és kultúrák sokszínűségéről.”¹

Blaise Pascal még egészen másként gondol-kodott az igaz vallás kérdéséről a 17. században. Idézzünk tőle is néhány sort, hogy lássuk a kü-lönbséget:

„Temérdek vallást látok a világ különböző or-szágaiban és minden időkből, de egyikük sem mondhat magáénak olyan erkölcsöt, amely ked-vemre való, sem olyan benső bizonyítékokat, amelyek végleg meggyőznének... Sem az egyik, sem a másik nem rendelkezik az igazság elegendő jegyével, sem bármi olyasmivel, ami szükségsze-rűen döntő...”

Különféle, egymással ellentétes vallásokat lá-tok, következképpen mind hamis, kivéve egyet, amelyik nem az. Mindegyik a maga tekintélyére hivatkozva követeli, hogy higgyenek benne és fe-nyezeti a hitetleneket. Ezen az alapon tehát nem hiszek bennük. Mert ezt akárki mondhatja, akár-ki kijelentheti, hogy ő próféta. Ám azt látom, hogy a keresztény vallásban beteljesedett jöven-dölések vannak, ezt pedig egyik sem mondhatja el magáról.

Meg kell vallani, van a keresztény vallásban valami meglepő. »Mert maga beleszületett«, vetik ellen. Egyáltalán nem, emiatt inkább megmaka-csolom magam, attól tartva, hogy az elfogultság tévútra vezet, de annak ellenére, hogy beleszület-tem, mégis csak így gondolkodom.”²

1 *Mérleg*, 51. évf., 2015, 23–24. o.

2 Blaise Pascal: *Gondolatok*, 619., 693., 615. töredék, Gondolat

Id. Lucas Cranach: Krisztus és a samáriai asszony Jákob kútjánál (1552)

Nyilvánvaló, hogy a szümpozicion témája sokféle nézőpontból közelíthető meg. A továbbiakban én csak erre az egy kérdésre keresek választ: Mondott-e valami lényegeset erről a témáról a kereszténység alapítója, a názáreti Jézus?

Figyelemre méltó, nyomatékos kijelentés

Jézus figyelemre méltó – kétszeresen is megerősített – kijelentést tett témánkat illetően a samáriai asszonnal folytatott beszélgetése során. Az alábbi igék mintegy az *igaz vallás* fogalom definíciójának tekinthetők: „*Eljön az óra, és az most van, amikor az igazi imádók lélekben és igazságban imádják az Atyát: mert az Atya is ilyeneket keres imádóinul. Isten lélek, és akik Őt imádják, szükséges, hogy lélekben és igazságban imádják.*” (Jn 4,23–24)

Megnéztem több János evangéliuma-kommentárt. Egy volt csak közöttük, amely kiemelkedő

jelentőséget tulajdonított a fent idézett igeszakaszaknak: „A János evangéliuma 4,20–24-ben található gondolatok Isten spirituális tiszteletéről az egyetemes érvényű és igényű vallásos meggyőződés legkiemelkedőbb pontjaihoz tartoznak.”³

Milyen szövegösszefüggésben hangzott el Jézus kijelentése?

Jézus és a samáriai asszony beszélgetése kritikus szakaszhoz érkezett, amikor az asszony neki-szegezte Jézusnak a kérdést, hogy melyik az *igaz vallás*, a szamaritánusoké vagy a zsidóké? Ismeretes, hogy mennyire keserű ellenségeskedés volt ebben az időben zsidók és szamaritánusok között. Jézus türelmesen és tapintatosan készítette elő az asszonnál az *igaz vallás* „definíciójának” a kimondását: „*Ti azt imádjátok, amit nem ismeretek, mi azt imádjuk, amit ismerünk, mert az üdvös-*

Kiadó, Bp., 1978, 246., 283–284., 244. o.

3 Bolyki János: *Igaz tanúvallomás – Kommentár János evangéliumához*, Osiris Kiadó, Bp., 2001, 136. o.

ség [szótéria/szabadítás] a zsidók közül támadt.” (22. vers) Jézus nem úgy állította szembe egymással a szamaritánusok és a zsidók hitét, mint igaz és hamis vallást, hanem *nem ismerésről és ismerésről* beszélt. Megfogalmazásával arra is utalt közvetve, hogy az igaz Isten-ismeret vagy az igaz istentisztelet nem ismerése a pogányok körében bűnös mulasztásoknak a következménye, nem pedig Isten szándéka. Hiszen „Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön és az igazság ismeretére eljusson” (1Tim 2,4). Emlékezzünk arra, hogy milyen megbízatást kapott az ószövetségi Izráel (2Móz 19,5–6; Rm 3,1), és milyen misszióparancsot az újszövetségi egyház (Mt 28,19). Egyikük sem teljesítette igazán küldetését.

Összehasonlíthatjuk Jézus szamaritánusok hitéről mondott méltányos, igazságos ítéletét – miszerint esetükben *nem ismerés* áll fenn – azzal a sokkal szigorúbb ítélettel, amivel a korabeli zsidó vallás egyik irányzatát, a szadduceusokat illette: „Avagy nem azért tévelyegtek-e, mert nem ismeritek az Írásokat, sem Isten hatalmát?” (Mk 12,24). A szadduceusok *nem ismerését* már bűnös *tévelygésnek* minősítette Jézus, mivel nekik módjuk lett volna tanulmányozni az Írásokat, és ennek fényében felismerni Isten hatalmának megnyilatkozásait nemzetük történelmében. Ezek után fogalmazta meg Jézus általános érvénnyel, hogy mi a kritériuma az igaz istenimádásnak, avagy az igaz vallásnak.

Két fontos kritérium

Két kritériumot említett, két szót, két fogalmat ismételt Jézus nyomatékosan: „Az *igazi imádók lélekben és igazságban* [en pneumatikai alétheia] imádják az Atyát... *Akik őt imádják, szükséges, hogy lélekben és igazságban* [en pneumatikai alétheia] imádják.” (Jn 4,23–24) Figyelemre méltó, hogy Jézus az *igazi imádók* (*hoi aléthinoi proskünétoi*) kifejezést használja. Ha vannak *igazi imádók*, akkor *nem igazi imádók* is vannak. Nyilvánvalóvá válik ezen a ponton, hogy Jézus az igaz vallás, avagy

az értéket képviselő, igaz vallásosság ismertetőjeleit határozza meg itt. Két, egymással szorosan összekapcsolt fogalommal rögzíti tehát Jézus az igaz vallás elengedhetetlen kívánalmát: „*lélekben és igazságban*”. Először azt mondja, hogy az Atya azokat az imádkokat *keresi*, azokkal lép kapcsolatba, azokat értékeli, akik így imádják őt. Másodszor a *dei / szükséges, kell* szóval fejezi ki azt, hogy csakis az ilyen vallásosság hiteles és elfogadott Isten részéről. Vegyük szemügyre ezután a két kritériumot. Nézzük először az elsőt.

Mit jelent Istent „lélekben” imádni?

Az értelmezésen múlik, hogy inkább kis-, vagy inkább nagybetűvel írjuk a *lélekben* megjelölést. Vélekedhetünk úgy, hogy a belső azonosulás, a teljes szívből való Isten-imádás fontosságára utalt Jézus. Kálvin például a középkori vallásossággal szembeállítva hangsúlyozta a *lélekben* imádás fontosságát:

„A régi szertartások leplét eltávolítva, egyszerűen azt kell megtartani, ami Isten tiszteletében lelki. Mert Isten tiszteletének igazsága a lélekben áll, a szertartások csak járulékosan csatlakoznak hozzá... A lelki imádat tartalma tiszta és egyszerű legyen.”⁴

Ezt is írja: „[Isten] igaz imádása lélekben van... Isten imádása lélekben történik, mert nem egyéb az, mint a szív belső hite, amely hozzáfordulást eredményez, továbbá lelkiismeretünk tisztasága és önmagunk megtagadása, hogy mintegy szent áldozatul önmagunkat ajánljuk Istennek, engedelmességet fogadva néki.”⁵

A 20–21. századi kommentárok többsége viszont inkább nagybetűvel írná a Lélek szót, mert úgy értelmezik, hogy csakis a Szentlélek által juthat az ember helyes Isten-ismeretre és Isten-imádásra. Karner Károly János evangéliumakommentárjából idézem:

⁴ Kálvin János: *János evangéliuma magyarázata*, Kálvin Kiadó, Bp., 2011, 128. o.

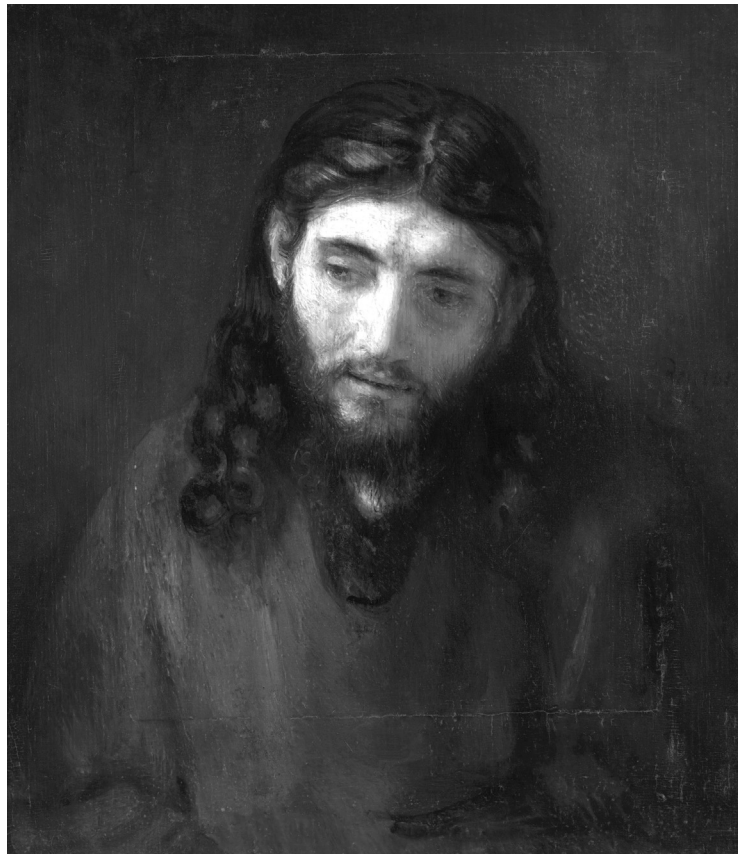
⁵ I. m., 126. o.

„Isten igazságban való imádásának nélkülözhetetlen előfeltétele, hogy az ima belsőleg igaz legyen, és tiszta szívből fakadjon. Ebben az igében azonban nem erről van szó. Istent Lélekben imádni azt jelenti, hogy imádni Őt Szentlelke által, vagyis úgy, ahogyan arra a Lélek vezet el bennünket. Istent igazán imádni csak a Lélek által lehet, minden olyan imádás, melyre nem a Lélek tanít, emberi elgondolás, és jó szándéka ellenére is bűnös, emberi elgondolás.”⁶

Úgy gondolom, hogy a *lélekben* megjelenés mindkét értelmezése helyénvaló, mindkettő benne van Jézus kijelentésében.

Karner Károly ezt is írja: „Istennek ez a Lélek által munkált tisztelete »igazságban« való imádás is, mert maga a Lélek teszi igazzá, és Jézus vezet el hozzá, aki maga az igazság. (Jn 14,6)”⁷

Eszerint a *Lélekben* imádás eleve magába foglalná az *igazságban* imádást is. Jézus azonban ismételtén két fogalmat említett, amelyeket az *és* kötőszóval kapcsolt össze. Nem elégséges tehát önmagában az egyik kritérium, hanem mindkettőre szükség van, együtt van szükség rájuk. Ott van ugyanis az a nagy kérdés, hogy adott esetben mi a hitelesség mércéje azt illetően, hogy valóban „*Istennek a Lélek által munkált tiszteletéről*” van-e szó. Hiszen az ember könnyen a Szentléleknek tulajdoníthatja olyan tapasztalatát, meglátását vagy indítatását is, ami valójában nem az. Luther mondta 1522-ben, a zwickau proféták zavarkeltésével kapcsolatban, hogy ezeknek a fanatikusoknak az Írás csak holt betű volt, ellenben folyton a Lélek vezetésére hivatkoztak hamis tanaik és erőszakos cselekedeteik igazolásaképpen. „De én nem követem őket oda, ahová ez a lélek őket vezeti” – jelentette ki Luther.

Rembrandt: Krisztus-fej (1648–1656 között)

Mit jelent a másik kritérium, mit jelent Istent igazságban imádni?

Ismeretes, hogy posztmodern, avagy posztmodern utáni korban milyen allergiák nyilatkoznak meg az igazság fogalmának a pusztá említésekor is. Széles körben általánossá vált az a gondolkodásmód, hogy *az igazság* mint olyan nem is létezik, vagy legalábbis nem megismerhető, vagy csak töredékesen megismerhető. Ebből következően csak plurális igazságról lehet szó világunkban. Jézus viszont határozottan és egyértelműen hivatkozott *az igazságra* tanításában. Főként János evangéliuma őrzi sok ilyen kijelentését. Idézek néhányat közülük: „*Én azért születtem és jöttem erre a világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról*” – vallotta Jézus Pilátus előtt

6 *A testté lett Ige – János evangéliuma magyarázata*, A Magyar Luther Társaság kiadása, Bp., 1950, 76. o.
7 I. m., 76. o.

(Jn 18,37). Egyértelművé tette ezzel azt, hogy az ember magától, illetve az emberek maguk között valóban nem találnak rá az igazságra. Néki kellett eljönnie egy másik világ követeként azért, hogy bizonyosságot tegyen nekünk az igazságról. Létezik tehát nem emberi, hanem felülről való igazság, ami megérdemli az *az igazság* megjelölést. „*Megismeritek az igazságot, és az igazság szabadokká tesz titeket*” – bátorította Jézus hallgatóit (Jn 8,32). Eszerint a felülről való, Istentől származó igazság megismerhető. „*Én vagyok az út, az igazság és az élet*” – vallotta önmagáról Jézus (Jn 14,6).

Honnét tudhatjuk meg azonban az emberiség különböző nemzedékeiben, hogy kicsoda Ő, hiszen nem szerezhetünk közvetlen ismeretet személyéről, életéről, tanításairól? Jézus nem hagyta meghatározás nélkül, hogy Őt, az igazság megtestesítőjét miképpen ismerheti meg hitelesen az ember. Abban az időben csak az ószövetségi iratgyűjtemény létezett még. Jézus azonban kijelentette: „*Ezek azok, amelyek bizonyosságot tesznek rólam.*” (Jn 5,39) Ugyanígy szólt arról is, hogy tanítványai a Szentlélek különleges segítségét fogják elnyerni a róla, életéről és tanításairól szóló tanúságtételhez (Jn 14,26; 16,12–13). Jézus úgynevezett főpapi imájában elhangzott ez az Atyához intézett kijelentés is: „*A te igéd igazság.*” (Jn 17,17) Ugyanebben az imádságban így szólt tanítványairól: „*A te igédet nekik adtam.*” (Jn 17,14) Ezért írja Pál apostol, hogy az egyháznak az a kiváltsága és felelőssége, hogy „*az igazság oszlopa és erőssége*” legyen (1Tim 3,15).

Kálvin a következőképpen szólt arról, hogy mit jelent Istent *igazságban imádni*:

„Istent csak a hit bizonyossága alapján tisztelhetjük helyesen, amelynek Isten Igéjéből kell származnia... Ahhoz, hogy vallásunk Istennek tetsző legyen, szükséges, hogy az ő Igéjéből merített ismereten nyugodjon.”⁸

A két kritérium – *lélekben és igazságban* – együttesen teljes és kielégítő meghatározás. Is-

ten ismeretét és tiszteletét illetően kizár minden önkényességét, antropomorf istenképet és ember rendelte istenimádatot. Megóvja az embert attól, hogy „*olyan tudományokat*” fogadjon el, kövessen és tanítson, amelyek „*emberek parancsolatait*” (Mt 15,9).

Zárszó

A szekularizáció korszaka után megértük a vallások reneszánszát. Az a vallásosság azonban, amely ma tömegeket vonz, nem foglalkozik az igazság kérdésével, nem akarja a Lélektől származónak tekintett tapasztalatokat megvizsgálni a Jézus által kinyilatkoztatott *igazsággal*. Annál is inkább, mivel a keresztyének körében is nagy az elbizonytalanodás a kinyilatkoztatás forrása és értelmezése tekintetében. Egyfelől hagyományokat keresnek ma az emberek a vallásosságban, a jelen ürességével, eszménynélküliségével szemben, másfelől pedig érzelmi élményeket, korunk érzelmi sivárságának a hátterén. A korszellem, avagy a korszellemhez igazodás egyik jellegzetes megnyilatkozása Ferenc pápa következő kijelentése:

„A különbségek a felekezetek között csak nyelvi jellegűek, de a tartalom ugyanaz. A tanítást nehéz megérteni, s a tanítás azoknak a feladata, akik ebben kiismerik magukat. Az élet nagyobb, mint a teológia, nagyobb, mint a tanítás magyarázata és értelmezése.”⁹

Amennyiben fenntartjuk azonban azt, hogy a keresztyénység lényege a Krisztus-követés, nem tekinthetünk el attól a mércétől, amelyet Jézus adott arra vonatkozóan, hogy milyen kettős kívánalomnak kell teljesülnie ahhoz, hogy *igaz vallásról, igaz vallásosságról, igaz istentiszteletről* beszélhessünk.

Vankó Zsuzsa

⁸ Elhangzott Ferenc pápa a római evangélikus egyházközségben tett látogatása során, 2015. november 15-én; *Evangélikus Élet*, 2015. december 13., 4. o.

a kezdeti korokban kánoni könyvnek tartották, de Euszebiosz,⁵ jelentősége elismerése mellett, az apokrifok közé sorolta... Megtalálása kétségtelen a 19. század legjelentősebb felfedezése.”⁶

A *Didakhé* a Biblia számos igazságáról ír, és azok igazságát erősíti

A teljesség igénye nélkül emelem ki először ebből a korai iratból, hogy már az első fejezet tanúskodik arról, az Isten teremtő, sőt minden egyes ember teremtője: „Az élet útja ez: először szeresd Istenedet, *aki teremtett téged*, másodsor szeresd felebarátodat, mint önmagadat.”⁷ Az evangéliumokból sokat idéz, amelyre most nem térhetek ki témám és a tanulmány terjedelme miatt.

A szöveg további figyelemre méltó kijelentése többek között ez: „Az egyházban valld meg botlásaidat, és rossz lelkiismerettel ne járulj imádsághoz! Ez az élet útja.”⁸ Tehát a közösségi bűnrendezés mellett (amit a Szentírás alapján nem tartunk helyesnek) azért a lelkiismeret fontosságát is hangsúlyozza.

---

ban szerepel az Újszövetségben, tehát kezdetben nem egy püspök köré gyűltek a hívek, hanem több gyülekezeti felügyelő, vén látta el az egyes gyülekezetek pástorolását, lelki vezetését. Tehát közösségi vezetés valósult meg a gyülekezeteknél, más szolgálattal együtt, így közös tanácskozások révén közösségi döntések születhettek. A *Didakhé* közvetve tanúskodik tehát arról, hogy abban az időben nem volt egy központosított egyházvezetésnek alárendelt egyházszervezet, hanem a gyülekezetek bizonyos önállóságot élveztek.

5 Euszebiosz 260/265–339 között élt. A palesztinai Kaiszareióban (Caesareában) született presbiter. Történelmi tárgyú művei az első három század egyház- és teológiatörténete szempontjából a legjelentősebb rendelkezésünkre álló források. (Vö. *Teológusok lexikona*, szerk.: Görföl–Kránit, Osiris Kiadó, Bp., 2002, 114–115. o.)

6 I. m., 92. o.

7 I. m., I. fej., 2.; 93 o.

8 Az idézett mű lábjegyzékében ennél a következő olvasható: „Nyilván közös bűnvallomásra és közös imáról van szó, olyanról, amelyet Qumránban is gyakoroltak.” (96. o.) – Hozzáteszem azt, hogy a 2. század közepén nyoma sincs a gyónás mai formájának, ami igen késői egyházi rendelkezés, a 7. vagy a 11. századból való (?), és az ír szerzetesek révén vált általánossá, „fülgónásnak” nevezik. Közös bűnvallomásról ír tehát a *Didakhé*, nem (fül)gyónásról.

A *Didakhé* közvetve szól a szombat fontosságáról is

A böjtről írva a VII. rész megemlíti szó szerint a szombatot is, a következőképpen: „1. Böjtjeitek ne legyenek együtt a képmutatókkal, ők ugyanis a szombat utáni második napon és ötödik napon böjtölnek (vö. Mt 6,16); ti a negyedik napon és az *előkészületi napon* böjtöljétek.” Igen figyelemre méltó az, hogy a szombat külön kimelt, mint olyan nap, melyhez a böjti napokat viszonyítják. Miért nem a hét első napjához viszonyítják a böjti napokat, miért éppen a szombathoz? A másik, amire felfigyeltem, az idézett szöveg lábjegyzékében található magyarázat: „A zsidóságban csak az engesztelési napon volt kötelező a böjt, vagy nehéz időkben. A hét két napján egyéni kezdeményezés alapján tarthatott böjtöt, aki akart. *A keresztyének böjti napja a szerda és a péntek lett.*”⁹

Ez viszont azt jelenti, ha a keresztyének előkészületi napja a péntek volt, akkor ők a szombati nyugalomnapra készültek elő, vagyis a bibliai Tízparancsolat negyedik parancsolatának megfelelően tartották meg a nyugalomnapot, amit Jézus maga is megtartott, sőt a tanítványaira sem hagyott olyan rendelkezést, hogy azon változtassanak. Így a *Didakhé* közvetve tanúskodik arról, hogy a második század közepén a nyugalomnap még a szombat volt a keresztyén gyülekezetekben, és nem a hét első napja, a vasárnap. A német nyelvben *der Sonntag* = a Nap napja, vagyis a német nyelv tanúskodik arról, hogy egy pogány ünnep, a Napimádók kultuszának a napja lett később a középkori egyház életében és gyakorlatában a nyugalomnap, azzal az indoklással, hogy Krisztus Urunk a hét első napján támadt fel. Az evangéliumok valóban írják, hogy Jézus a hét első napján támadt fel, de arról is szólnak, hogy szombaton, a nyugalomnap alatt Jézus teste a sírban pihent, és a sziklasírhoz siető asszonyok is pihentek szombaton a parancsolat szerint.¹⁰

9 A kiemelések a szövegben tőlem.

10 Lk 23,55–57; 24,1–7; vö. 2Móz/Kiv 20,8–11; Lk 4,16.31;

Krisztus és az apostolok a római Santa Domitilla katakomba 2. sz.-i ábrázolásán

Ókeresztény kálpa
hatszögletű keresztelőmedencével (Aquilea)

A *Didakhé*nak ez a tanúsága, hogy a szombat-hoz viszonyítva számolták a napokat, hogy ettől számítva a negyedik napon, s ezután az előkészületi napon legyen a böjt, vagyis pénteken, azt igazolja, hogy a gyülekezetek nem a vasárnapot tartották meg nyugalomnapként a 2. század elején, hanem a szombatot. Hiszen az előkészületi napon készültek fel a nyugalomnapra. A zsidók és az adventisták között ez ma is így történik.

A *Didakhé* a felnőttek keresztségéről ír, nem csecsemőkeresztségről

A VII. részben többek között ez olvasható: „A keresztelendő és a keresztelő böjtöljön a keresztelés előtt, ha lehetséges a többiek is; a keresztelendőnek hagyd meg, hogy előzőleg egy vagy két napig böjtöljön (vö. Mt 28,19).” A hozzáfűzött magyarázatban pedig ez áll: „A böjt előírásából nyilvánvalóan következik, hogy a *Didakhé* szerzője felnőttek keresztelését tarja szem előtt. A keresztelést bármely személy elvégezhet.”¹¹

E fenti állításból megérthetjük, hogy a *Didakhé*-ben felnőttkeresztségről van szó. Ez a korai irat tehát nem tud csecsemőkeresztségről, mert

az sokkal későbbi eredetű. Ennek alapján is nyilvánvaló, hogy a Bibliában a „háza népe”¹² megkeresztelkedését a *Didakhé* szerzője sem tekintette úgy, hogy azon a gyerekeket is érteni kellene, hanem az is felnőttekre, ifjakra és a szolgákra vonatkozott, mert nem idézte, és nem is utalt rá. Ha pedig a *Didakhé* magyarázó tanulmány szerzőjének az állítása igaz, akkor a keresztelés – ami a legtöbb esetben alámerítést jelentett¹³ – nem volt a gyülekezeti vén (presbiter = vén) vagy felügyelő (episzkoposz = püspök) „papi feladata”, mert bárki keresztelhetett az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevére. Az evangélium írja, hogy a keresztelés a keresztelendő hitére kell hogy történjen, azaz, aki megvallotta a hitét, csak azt keresztelhetik meg érvényesen¹⁴. A csecsemőnek viszont még nincsen hite, mert nem értette meg az evangélium üzenetét, hogyan is hihetne benne? Ezért a Biblia kijelentései alapján ez a fajta gyerekkeresztés nem lehet érvényes, sajnos bármennyire is általa-

12 Kornéliusz háza népéről van szó: Csel 10,1–2.47–48.

13 A „keresztel” kifejezés nyelvünkben a kereszt szóból származik, de az Újszövetségben e helyen olvasható görög *baptidzó* kifejezést kell itt figyelembe venni, ami alámerítéses keresztséget, szövetségkötést jelent. Itt, a VII. résznél kifejezetten ír arról, hogy ha lehet, akkor alá kell meríteni a keresztelendőt, de rögtön utána már engedményt is tesz a Bibliában adott alámerítéshez képest, mert kevés víz esetén megengedi, hogy háromszor öntsenek vizet a keresztelendő fejére.

14 Mk 16,16 és Mt 28,18–20; Csel 2,38; 8,36–38 stb.

Lk 13,10.
111. m., VII., 4., 98. o.

nossá vált az elmúlt évszázadok alatt. Jézus megáldotta a gyerekeket, és nem megkeresztelte őket, tegyük mi is ezt. A tanítványai sem kereszteltek gyerekeket az evangéliumok szerint.

A *Didakhé* tanúsága szerint a püspököket, a diakónusokat szavazással választották

A *Didakhé*ban nem olvasunk központosított egyházi szervezetről, amelyben a szolgálattevőket az egyházi hierarchia csúcsán állók jelölik ki és szentelik fel. A következőképpen kellett eljárni: „Kézfeltétellel válasszatok magatoknak az Úrhoz méltó püspököket és diakónusokat, szelíd és nem pénzéhes, igazmondó és kipróbált férfiakat; ők látják el ugyanis nektek a próféták és tanítók szolgálatát. Meg ne vessétek őket, ők ugyanis a prófétákkal és tanítókkal együtt tiszteletben állnak köztetek.”¹⁵ Ennél a résznél magyarázatként pedig ezt olvashatjuk: „A »kézfeltétel« (*kheirotonia*) itt jelentheti a kéz felemelését a szavazáskor, megkülönböztetésül a kézfeltételtől (*kheirotészia*).” A kötet összeállítója helyesen állapította meg azt, hogy az episzkoposzokat¹⁶ és a diakónusokat kézfeltartás által választották, amelyből kiderült nyilvánosan, hogy ki van a jelölt személyek mellett, és hányan adnak a hívő közösségben nekik bizalmat ezekre a nagyobb felelősséggel járó szolgálatokra. Itt is többes szám szerepel, mint ahogyan az Újszövetségben is több helyen olvashatunk erről (lásd pl. Csel 20,17 és 28). A diakónusok is többes számban szerepelnek mind a *Didakhé*ban, mind az Újszövetségben.¹⁷

¹⁵ I. m., XV. rész, 1. és 2. pont, 103. o.

¹⁶ *Episzkoposzok* – váltófogalma a görög *preszbüterosok* fogalmának az Újszövetségben (Tit 1,5 és 7), ami felügyelőt, gyülekezeti vént jelent, és amely mindig többes számban áll, jelezve ezzel, hogy nem egy pap vagy püspök vezette a gyülekezetet, hanem kezdettől fogva közösségi vezetés volt az egyházban. Az Újszövetség biztos kritériumokat ír arra nézve, hogy kiket lehet püspöknek vagy gyülekezeti vénnek, illetve diakónusoknak választani (1Tim 3,1–7; Tit 1,5–9) A *Didakhé* ehhez képest újat és többet nem ír, inkább kevesebbet.

¹⁷ Diakónusok: 1Tim 3,8–13; Csel 6,1–6.

Véleményem szerint a *Didakhé* fentebb idézett soraiból az is kiderül, hogy a 2. században a keresztény gyülekezetben a közösség által választott tisztségviselők elsődleges feladata a tanítás és Isten Igéjének a hirdetése, magyarázata volt. Az is kitűnik viszont, hogy valamelyest még működtek a Szentlélek által adott karizmák, mert voltak például próféták is a gyülekezetben a véneken kívül, mint ahogyan erről az Újszövetségben is olvashatunk.¹⁸ Ahogyan a gyülekezetek mind jobban eltávolodtak az evangéliumi, igei alapelvektől, és helyet adtak a Bibliával ellentétes tanításoknak s gyakorlatoknak, ahogy megerősödött a központosított egyházi vezetés, úgy a Szentlélek által adott karizmák is eltűntek a gyülekezetekből.

Óvatosan hivatkozunk a *Didakhé* tanítására, vagy meg se említsük azt?

A „sola Scriptura”, egyedül a Szentírás elvét valljuk, hisszük, hogy hitünk és hitéletünk mérceje egyedül a Biblia, amely Istentől származó ki nyilatkoztatás. Sajnos az történt, hogy az évszázadok alatt kialakult-kialakított, Bibliától eltérő tanítások beépültek a középkori egyház hitéletébe, és ezt utólagosan igazolták úgy, hogy apostoli hagyománynak nevezték el, amelynek tartalma az idők során ki is bővült, később pedig ezt egyenlő rangra emelték a Szentírással. Ez a folyamat az izraeliták vallási életében is nyomon követhető, Jézus korától kezdve a Talmud kialakulásáig. Isten Igéjének, törvényének az ilyen módon való meggyengítését maga Jézus is felrótta a korabeli írástudóknak és farizeusoknak (vö. Mt 15,3.6.9).

Mindazonáltal a *Didakhé* – nem forrásként ugyan, de dokumentumként – fontos tanúságtelt tartalmaz az i. sz. 2. századi, közel-keleti kereszténységét illetően.

Pongrácz Róbert

¹⁸ Vö. 1Kor 12,4–11 és 28–31; Csel 21,8–10 stb.

FELHÍVÁS FŐISKOLAI JELENTKEZÉSRE

„Hallottam az Úr szavát...: Kit küldjek el, ki megy el nékiünk?” (Ésa 6,8)

Kedves Testvérek!

Minden esztendőben áprilisban szoktuk meghirdetni a közösségen belül, hogy jelentkezőket várunk főiskolánk nappali tagozatára. Az idén sincs másképpen, és most ezúton is értesítünk benneteket e lehetőségről.

Olyan fiatalok jelentkezésének örülünk, akik elsődleges célnak tekintik életükben az evangélium ügyéért való szolgálatot, különös tekintettel Jézus eljövételének közelségére. A nappali tagozaton végzett hallgatók arra készülnek fel, hogy önkéntes evangélistaként, könyvevangélistaként, irodalmi munkásként (folyóirat-szerkesztés, cikk- és könyvírás) vagy lelkészként szolgálják Isten művét.

Mindannyian tapasztaljátok, milyen nagy a hiány a közösségünkben odaszánt, „minden jó cselekedetre felkészített” (2Tim 3,17) evangéliumi munkásokban. A bibliai próféciák alapján tudjuk, hogy hamarosan nagy eszmei küzdelem bontakozik ki a Szentírás tekintélyét, Isten szava voltát és az egyes bibliai tanításokat illetően is. Alaposan felkészült, hívó tanítványokra és bizonyoságtevőkre lesz szükség ebben a küzdelemben.

Mindenekelőtt arra kérünk benneteket, imádkozzatok azért, hogy a mi Istenünk töltsen be ezt a szükségletet, Ő buzdítson általa alkalmasnak látott személyeket, hogy jelentkezzenek a főiskola nappali tagozatára, ahol elméletileg is, gyakorlatilag is alapos kiképzést nyerhetnek. Másrészt, ha tudtok a gyülekezetekben, illetve a környezetekben olyan fiataalt, aki készségesnek látszik ilyen tanulmányok folytatására, jut-

tassátok el hozzá e felhívást, és bátorítsátok. Több évet a nappali tagozaton tanulni anyagi háttérrel is kíván, a hallgatóknak kell gondoskodniuk saját létfenntartásukról. Ha gyülekezetekben lenne olyan fiatal, aki szívesen jönne tanulni, a gyülekezet jó szolgálatot tenne azzal, hogy – ha csak részben is – szerény lehetősége szerint anyagilag is támogatná (a *Bizonyságtételek* ajánlják ezt).

A jelentkezési lap a főiskola honlapjáról letölthető, nappali tagozatra részletesebb életrajzot kérünk hozzá mellékelni, amely a jelentkezés indítékáról is bővebben szól. Minden jelentkezőt személyes beszélgetésre hívunk egy előre egyeztetett időpontban. Kérjük, hogy a jelentkezések lehetőleg május végéig érkezzenek be főiskolánk tanulmányi osztályára!

Ugyanakkor a levelező tagozatra is várunk jelentkezőket, gyülekezetünk tagjai közül is. Minden gyülekezetbe juttatunk el tájékoztatókat, de a főiskola honlapjáról is lehet információkat szerezni (www.sola.hu). A felvételi beszélgetés időpontja a levelező tagozatra jelentkezőknek június 19-e, a pótfelvételi pedig augusztus 23-a. A jelentkezéseket erre a tagozatra is kérjük lehetőleg május 31-ig eljuttatni.

*A főiskola nevében: Vankó Zsuzsa
(2019. április 23.)*

További információk a jelentkezésről:
<http://sola.hu/felveteli-tajekoztato/>

Gyermeknevelés

(3. rész)

A fegyelmezésről

„Kevesen tulajdonítanak jelentőséget a szelíd, de határozott nevelési módszer jó hatásának – akár már a csecsemőgondozásban is. Az ingerlékeny anya vagy gondozónő ingerültté teszi a karjaiban lévő gyermeket, míg a szelíd bánásmód lecsendesíti a kicsi nyugtalanságát...

A szülők szigorúak és mérgesek, és ingerült beszédükkel haragot gerjesztenek gyermekeikben is. Szegény gyerekek átveszik tőlük ezt a lelkiületet, és a szülők képtelenek segíteni rajtuk, mert ők voltak a baj okozói. Néha úgy tűnik, hogy minden rosszul megy, a levegő telve van ingerültséggel, és mindenki boldogtalan. A szülők vádló szemrehányásokat tesznek gyermekeiknek, amiért engedetlenek, s a világ legrosszabb gyerekeinek nevezik őket, miközben ők maguk minden zavar okai...

Gyermekeiteket mindig szeretettel utasítsátok rendre. Ne engedjétek, hogy addig csináljanak valamit, amíg fel nem bosszantanak, s akkor megbüntetik őket! Az ilyen rendreutasítás, ahelyett, hogy orvosolná, csak fokozza a rosszat. Egy rosszkodó gyerek felé kinyilvánított indulat csak olaj a tűzre, s a legrosszabb érzelmeket hívja életre benne – úgy érzi, nem szeretik, nem törődnek vele... Vigyázzatok, hogy ne emeljétek fel hangotokat, ne vesítsétek el legkisebb mértékben sem az önuralmatokat! Egy szülő, aki a gyermek megrovása közben indulatnak ad helyet, hibásabb, mint a gyermeke...

Ha nem akarjátok, hogy gyermekeitek megtanuljanak verekedni és ellenkezni, soha ne adjatok ne-

kik indulatos pofonokat... Egy gyermek nem ló, se nem kutya, hogy zsarnoki akarathoz igazodjék, és minden pillanatban szigorú ellenőrzés és fegyelmezés alatt álljon, bot, verés vagy pofonok alkalmazásával. Némelyik gyermek annyira romlott természetű, hogy a fizikai fájdalom okozása a nevelésben nélkülözhetetlen, de nagyon sok esetben sokkal rosszabbat tesz ez a fajta fegyelmezési módszer...

Légy előttük az önuralom kiemelkedő példaképe. Ne keltsd bennük azt a benyomást, hogy csak azért kell alávetniük magukat uralmadnak, mert ez a te önkényes akaratod, mert ők gyengék, te pedig erős vagy – mert te vagy az apa, ők pedig a gyerekek. De ha családot pusztulásra szeretnéd, folytasd csak az irányítást a nyers erő fitogtatásával... Szülők... saját türelmetlenségük miatt nem tudják megfelelően irányítani és oktatni gyermekeiket, sőt néha durván megragadják és felpofozzák őket. Azt szoktam mondani, amikor egy gyermeket megráznak, hogy míg egy gonosz lelket kiráznak belőle, addig két másikat ráznak bele. Ha egy gyerek rossz, a megrázás nem segít megjavulnia, csak rosszat tesz neki...

Amikor gyermekeim kicsik voltak, soha nem engedtem, hogy azt gondolhassák: valamivel bosszanthatnak engem... Soha nem engedtem meg magamnak, hogy egyetlen nyers szót is szóljak, vagy ingerültté váljak a gyerekekkel szemben... Ha lelkemben bármi felkavart, vagy úgy éreztem, hogy provokálnak, ezt mondtam: »Gyerekek, ezt most félretesszük, és nem beszélünk

róla egy szót sem. Mielőtt nyugovóra térünk, majd megbeszéljük az egészet.« Így maradt idejük átgondolni a történeteket, és estére – mivel a kedélyek addigra lecsillapodtak – könnyen kezelhetők lettek, és szépen tudtam bánni velük...

Beszéljetelek mindig nyugodtan, komoly hangon, ami az indulatoknak még a leghalványabb árnyékát sem fejezi ki. Nincs szükség hangos szavakra a haldéktalan engedelmességhez... Ne vesztésétek el a jó befolyásokat ingerültséggel és szidással. Irányítani kell őket, nem pedig szenvedélyeket kavarni bennük. Bármennyire is ingerültnek érzitek magatokat, vigyázzatok, hogy ezt még a hanghordozásotok se árulja el.” (*Gyermeknevelés*, 17., 140., 168., 172–174., 179. o.)

Kerüljük a csatákat

„Sajnos sokszor inkább felingereljük, mint meggyőzzük a gyermeket. Láttam egy anyát, aki kiragadott kicsinye kezéből egy gyermeke számára kedves tárgyat, aki persze nem értette, hogy mindez miért történik, és természetesen megbántva érezte magát. Azután veszekedés következett, s amennyire kívülről meg lehetett ítélni, súlyos fenytéssel zárult az eset. Az anya azt hitte, ezzel győzött, pedig az összetűzés biztosan mély nyomot hagyott a gyermek lelkében, amit nem lehet könnyen kitörölni. Az okatlan szülő nem gondolta végig, milyen hatása lesz tetteinek, s durva, szenvedélyes viselkedése a legrosszabb indulatokat ébresztette a gyermek szívében, amelyek minden hasonló alkalommal újraélednek, s egyre csak erősödnek.” (Uo., 192. o.)

A szülő nem partner

„Ha a szülők nem tartják fenn tekintélyüket, akkor a gyermekek iskolába kerülve nem fogják

tisztelni a tanítóikat és az iskolai szabályokat sem. A megbecsülést és a tiszteletet nem tanították meg nekik otthon, mert szüleik egyenrangúnak tekintették őket magukkal... Tanúsíts tiszteletet gyermekeid iránt, és nekik se engedd, hogy akár csak egyetlen tiszteletlen szót is szóljanak neked!” (64. o.)

Kedvesség és derű légköre

„Sajnos csak kevesen tartják fontosnak, hogy ifjúi érzéseiket amennyire csak lehetséges megőrizzék, s természetüket ne engedjék szigorúvá és közönyössé válni... Soha nem érezték a rügyező élet szabadságát, egyszerűségét és frissességét. Ehelyett szidva, letorkolva, megverve és megrovások között éltek, míg a gyermeki ártatlanság és bizalmas őszinteség irigységgé, félelemmé, féltékenységgé és álnoksággá változott bennük. Sajnos az ilyen felnőttek csak nagyon ritkán rendelkeznek azokkal a tulajdonságokkal, amelyek saját kicsinyeik gyermekkorát boldoggá tennék.” (145. o.)

„Aki fiatalokkal foglalkozik, nem lehet vasszívú és rideg. [A tanítók] még ha tudják is, hogy a vadhajítás lemetzéséhez szükség van megrovásra és dorgáló szavakra, mégis legyenek mindig gyengédek, együtt érzők, előzékenyek, megnyerők és barátságosak.” (181. o.)

A BIZONYSÁGTÉTELEKET OLVASVA

„Vannak szülők és tanárok, akik – úgy tűnik – elfelejtik, hogy egyszer ők is voltak gyermekek. Méltóság-teljesek, hidegek és közömbösek, arcukon szokásszerűen komoly, dorgáló kifejezést hordoznak. A gyermeki vidámság és a fiatal élet nyugtalan serénykedése nem talál megértést szemükben, s jelentéktelen vétségeket súlyos bűnökként kezelnek... Azok a gyermekek, akiket így nevelnek, félnek szüleiktől és tanítóiktól, de nem szeretik őket, gyermeki tapasztalataikat nem fogják bizalmasan megosztani velük. Így az értelem és a szív sok értékes tulajdonsága meghidegül és elhal, mint a gyenge növény a zord téli szélviharban. Mosolyogjatok szülők, mosolyogjatok tanítók! Ha szívetek szomorú is, arckifejezések ne nyilvánítsa ki ezt. Szerető szívetekből fakadó napsugár áradjon tekintetekből! Engedjétek fel acélos méltóságotokból, alkalmazkodjatok a gyermekekhez, és szeretessétek meg magatokat velük. Meg kell nyernetek érzelmeiket, ha a szívükbe lelkieket szeretnétek véteni.” (99. o.)

Kerüljük a sok prédikációt és az örökös korholást!

„Azoknak, akik gyermekeket oktatnak, kerülniük kell az unalmas eszmefuttatásokat. Legyetek rövidek és lényegre törők. Ha sok a mondani-való, osszátok fel inkább többszöri rövid elmondásra. A kevés, de értékes szó sokkal hatásosabb lesz, mint az egész egyszerre... A túl sok beszéd egyenesen a lelki tanítás meggyűlöléséhez vezet, ugyanúgy, mint ahogyan a túl sok evés a gyomrot megterhelve az ételtől való megundorodáshoz.” (19. o.)

„Miközben igyekszünk a rosszat kijavítani, óvakodnunk kell a folytonos hibakereséstől és megrovástól, mert az állandó figyelmeztetés egyáltalán nem megújító hatású. Sokan, és gyakran éppen azok, akik a legérzékenyebb lelkülettel bírnak, képtelenek fejlődni a kíméletlen kritika légkörében. A virágok nem nyílnak ki a fagyos szélben! Az így előidézett csüggedés és reménytelenség gyakran a közöny vagy a dacos ellenállás külszíne alá rejtőzik... Azok, akik Krisztus iskolájában tanulnak, soha nem beszélnek majd szigorú, méltatlankodó hangnemben, mert az ilyen modor sérti a fület, fárasztja az idegrendszert, fejfájást okoz, és olyan hangulatot teremt, amely lehetetlenné teszi a gyermek számára, hogy megfesse indulatait. Gyakran éppen ez az oka, hogy a gyerekek tiszteletlenek szüleikkel szemben.” (193–194. o.)

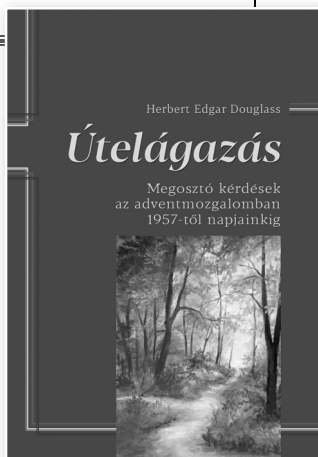
„Amikor a gyermekek rosszat tesznek, büntüdatuk van. Megalázottnak és lehangoltnak érzik magukat. Ha durván leszidják őket hibájukért, ez gyakran azt eredményezi, hogy titkolózóvá és konokká válnak. Olyanok lesznek, mint a rakoncátlan és fékezhetetlen kiscsikók, s mintha csak eltökélték volna, hogy rosszak lesznek, nem törődnek a szidással.” (170. o.)

Könyvajánló: ÚTELÁGAZÁS

Jelentőségét tekintve nehezen felbecsülhető kötet látott napvilágot a közelmúltban a Bibliaiskolák Közössége Könyvkiadó gondozásában. Herbert Edgar Douglass „Útelágazás” című műve a Hetednapi Adventista Egyház utóbbi néhány évtizedének történetét vizsgálja abból a szempontból, hogy vajon mi az oka az egyházban tapasztalható teológiai megosztottságnak? Miért köszön ez vissza lépten-nyomon, és miért alakult ki egy komoly törésvonal Jézus Krisztus természete és testtlétele kérdésében már évtizedek óta?

Az egyháztörténész szerző – aki nemrég, 2014-ben hunyt el, s haláláig a Hetednapi Adventista Egyház hűséges tagja volt – lendületes és szenvedélyes stílusban, de a történelmi hitelességet maximálisan szem előtt tartva vezet végig az olvasót azon az úton, ami a teológiai szakadáshoz vezetett. Az 1940-es évek végén, az '50-es évek elején komoly kihívás elé állította az egyházat az Egyesült Államokban az evanglikál csoportokkal való kapcsolatfelvétel. 1956-ban egy részletes összeállítás jelent meg az evanglikálok részéről a következő címmel: Keresztények-e a hetednapi adventisták? Az egyház erre adott válaszként jelentette meg 1957-ben a *Questions on Doctrine* (Kérdések a tantételről) című művet, amit LeRoy Edwin Froom,¹ az egyház híres teológusa szerkesztett, Roy Allan Anderson és Walter E. Read társaságában. A hatalmas terjedelmű, mintegy hétszáz oldalas írás

1 Egyik legfontosabb műve a hatalmas, *The Prophetic Faith of Our Fathers* (Atyáink prófétai hite) című, négykötetes munka.

– amely angol nyelven teljes egészében elérhető az interneten – megtevesztő módon mutatja be Jézus Krisztus személyét és szolgálatát. Nem hangsúlyozza kellőképpen azt, hogy Krisztus emberként született, és hogy „megkísértett mindenben, hozzánk hasonlóan” (Zsid 4,15), valamint elhomályosítja Jézus Krisztus főpapi szolgálatának jelentőségét.

A *Questions on Doctrine* kiadása során tiszteségtelen eljárások egész sora érhető tetten, amit Herbert Douglass részletesen bemutat a könyvében. Egyrészt Ellen Gould White-től számos idézetet eltorzítva, a szövegösszefüggéséből kiragadva idéztek a kötet szerkesztői. Ez alapot szolgáltatott számukra az – addig alapvetően egységesnek tekinthető – adventista teológiától idegen Krisztus-kép megalkotásához. Másrészt a *Questions on Doctrine*-nal kapcsolatos alapvető hazugság, hogy széles körű egyeztetés előzte volna meg a kötet megjelentetését (ez az állítás megjelent 1958-ban a *Ministry* című újságban, ami máig is világszerte a hetednapi adventista lelkészek hivatalos lapja). Herbert Douglass így fogalmaz ezzel kapcsolatban: „Valójában azonban kevesek mondtak véleményt, és azok, akik reagáltak, számos metsző (és mint kiderült, profetikus) kritikát szolgáltatottak. (Abban az időszakban az adventisták – vezetők és laikusok – számára egyaránt természetes volt, hogy elhiggyék kortárs vezetőik kijelentéseit – különösen, ha azok nyomtatásban megjelentek.) Ezek a megtevesztő állítások az adventisták egész generációját rabolták meg!”²

A kötet bemutatja azt is, hogy abban az időben egyvalaki felvette a küzdelmet ezzel a veszélyes irányzattal. Ő volt Milian L. Andreasen,³ aki a *Questions on Doctrine* kiadása után is sokat küzdött a helyes álláspont képviseléséért. Ennek

2 Herbert Edgar Douglass: *Útelágazás*. Bibliaiskolák Közössége, Bp., 2019, 36. o.

3 Magyar nyelven megjelent műve Csabai Tamás fordításában *Az őszötvetségi szentély és az evangélium* (Aeternitas, Felsőörs, 2004).

következtében igyekeztek nevetségessé tenni őt az egyházban – Douglass ezt „igen szerencsétlen és megdöbbentő kísérletnek”⁴ nevezi. Andraesen pontosan tisztában volt azzal, hogy mi a kérdés tétje. Egy, az 1960-as évek második felében végzett kutatás szerint a második advent egyértelműen kisebb hangsúlyt kapott az egyházban elhangzott igehirdetésekből, mint harminc évvel korábban.⁵ Herbert Douglass megfogalmazása szerint pedig „a *Questions on Doctrine* támogatása érdekében az egyházvezetők a munkásértekezleteken és különféle kiadványokban hamar elkezdtek eretnekségként kezelni: 1. Krisztus bűneset utáni emberi természetét és 2. a bűn második advent előtti legyőzését. Azokkal szemben, akik nem értettek egyet a *Questions on Doctrine*-nal, a megtorlás egészen elképesztő lelkülete nyilvánult meg.”⁶

Mindennek köszönhetően az 1960-as évek óta tartó időszakot az adventista teológián belül a „zűrzavar ötven évének” nevezhetjük a szerző szavai szerint, aki külön fejezetet is szentel ennek a témának. Más helyen úgy fogalmaz, hogy „az 1957–2007 közötti éveket⁷ az adventista egyház történetében a legelbizonytalanítóbb időszaknak szokták nevezni a *Questions on Doctrine* című könyv kiadása miatt”.⁸ Könyve nem nélküli személyes élményei közreadását sem, így például Andersonnal, a *Questions on Doctrine* egyik szerkesztőjével kapcsolatban így ír (két oldalról nézve is drámai ez a történet): „Andersonnal apa-fiú kapcsolatban voltam, nálunk étkezett, gyermekeinkre nagy hatással volt. Nyugdíjas ko-

Herbert E. Douglass a '70-es években

rában, különösen, miután Loma Lindába költözött, rendszeresen – legalább havonta – felhívott. Jól ismert, de már gyenge és érdes hangján kérdezte: »Herb, mi történik az egyházunkban?« Soha nem volt bátorságom ahhoz, hogy elmondjam: a legtöbb probléma, ami nyugtalanítja őt, a *Questions on Doctrine* kiadásával kezdődött.”⁹

A szerző mindezek mellett hangsúlyosan, művében két helyen is megfogalmazza, hogy

„egyházunkban leginkább az 1957-ben történtek miatt léteznek és gyarapodnak az öfenntartó csoportok. (...) Ezek nem jöttek volna létre, ha a *Questions on Doctrine*-t nem adják ki.”¹⁰

Végezetül feltehetjük a kérdést: miért is tarthatjuk annyira lényegesnek Herbert Douglass művét? Ennek kulcsát leginkább a mondanivaló őszinteségében kereshetjük. A szerző kendőzetlenül beszél azokról a problémákról, amelyek évtizedek óta feszítik az egyházat, és bármikor találkozhatunk velük. Kenneth H. Wood, az *Adventist Review* nyugalmazott szerkesztője, az Ellen G. White Estate igazgatója így foglalta össze a könyv jelentőségét:

„Egy dolog bizonyos. A tények makacs dolgok. A termékeny talajba vetett magokhoz hasonlóan egy ideig nem látszanak, de idővel kicsíráznak, és a felszínre törnek. Lesz olyan nemzedék, amely őszintén és bátran fog bánni az e könyvben ismertett tényekkel. Bárcsak erre készítené Isten a könyv olvasóit, és így járulnának hozzá Krisztus imájának megvalósulásához: »Hogy mindnyájan egyek legyenek.« (Jn 17,21)”¹¹

Fájdalom, hogy a szerző, Herbert Edgar Douglass ezt már nem érthette meg, miután 2014-ben elhunyt.

4 Douglass: i. m., 98. o.

5 Douglass, i. m., 95. o.

6 Douglass, i. m., 93. o.

7 Herbert Douglass műve először 2008-ban jelent meg (angol nyelven).

8 Douglass, i. m., 13. o.

9 Douglass, i. m., 32. o.

10 Douglass, i. m., 21., 92. o.

11 Douglass: i. m., 11. o.

„Ha olyanok nem lesztek, mint a kisgyermekek...”

Visszatekintve az évtizedekkel ezelőtti gyülekezeti életre, akkoriban talán szigorúbbak voltak a közösségi élet szabályai, ennek ellenére valahogy mégis bensőségesebbek, szorosabbak voltak testvéri kapcsolataink. A közösen átélt megpróbáltatások is mintha jobban összekovácsolták volna a testvéri közösséget.

Békéscsabán nőttem fel, a helyi gyülekezet volt szinte családi otthonunk. Az 1950-es évek eleje egyházunk számára is nagyon nehéz időszak volt. Az államhatalom minden közösségi eseménnyel, főleg ifjúsági eseménnyel szemben igen ellenségesen viselkedett. Minden gyanús volt nekik, ahol emberek gyűltek össze.

Ennek ellenére Békéscsaba rendszeresen adott otthont hitmélyítő konferenciák megtartásának. Ilyenkor zsúfolásig megtelt az imaház az egész megyéből, sőt az ország más részeiről is idelátogató testvérekkel. Ezt megelégte a helyi kommunista pártvezetés. Az egyik ilyen alkalommal, éppen a konferencia időpontjára, berendelték a prédikátort a tanácsházára, hogy felelősségre vonják. Ő félnélkebb természetű ember volt, és édesapámat kérte meg, hogy mint gyülekezetvezető, ő menjen be a meghallgatásra. Nyári időszak volt, aratás ideje.

Édesapám elment. Mint sokszoros katonaviselt ember, egyébként sem tartozott az ijedős emberek közé. A tanácsházán durván, számon kérően, kiabálva közölték vele, hogy dologidőben (szombaton) munka helyett összejövetelen „mulatják az időt”, ami kimeríti a szabotázs fogalmát: „Mit képzelnek maguk? Hagyják a nép kenyerét (a búzát) a földre hullani, kárba veszni?!”

Édesapám nyugodtan mondta, hogy nemcsak most szombaton, de minden szombaton istentiszteleten vesznek részt a gyülekezeti tagok, mivel ez nekünk hitelvi kérdés. Viszont azt is elmond-

ta, hogy amíg mások vasárnap pihennek, addig ezek a testvérek keményen dolgoznak. Elmondta, hogy például a következő vasárnapokon jószereivel az egész gyülekezet, főleg az ifjúság, aratni fog a környékbeli tanyákon. Nem kell disznót vágni az ételmezéshez, nem kell őket ivóvízzel ellátni, alkoholt sem kell nekik vinni, mert egyáltalán nem fogyasztják az ilyen italokat. Az asszonyok főzni fognak, a gyerekek a vizet fogják hordani az aratóknak.

A tanácstítkár elcsodálkozott. „Maguk vasárnap dolgoznak?” Apukám mondta, hogy igen, ők bepótolják a szombati munkát, és szó sem lehet szabotázsról. Ekkor láthatóan elgondolkodott a titkár, majd ezt mondta: „Na jó, akkor szombaton imádkozzanak, vasárnap menjenek aratni.”

A prédikátor az imaház kistermében várta a hírt, hogy mi történt a tanácsházán. Apukám örömmel újságot a tanácstítkár üzenetét: szombaton imádkozhatunk gyülekezetünkben, vasárnap meg menjünk aratni!

*

Más irányú tapasztalatot is szerezhettünk egyházunk életéből. Például megtudhattuk, hogy az egyház vezetése is csak jó szándékú, de gyarló emberekből áll.

Több helyen is említést tettem már arról, hogy az 1975-ös válságunk idején, 1983-ban Prágában találkozhattam Wilson testvér generálkonferenciái elnökkel, és a divízió vezetőjével. Ezen a találkozón átadhattam az akkori „kis bizottság” üzenetét, amit világegyházunk vezetői nagy megértéssel, szeretettel fogadtak. Megkövették testvéreinket az elszenvedett sok megpróbáltatásért. Elismerésüket fejezték ki amiatt is, hogy a velük való találkozás érdekében olyan nagy utat tettünk meg, noha nem is voltunk az egyház alkalmazottai. Oldott hangulatú, igazán testvéri megbeszélés volt. Mi arra kértük Wilson testvért, hogy inkább ne jöjjön Magyarországra, mert akkor nyilatkoznia kell az Állami Egyházügyi Hivatalban, hogy mi szakadárok vagyunk, és azt fogják követelni

tőlük, hogy ítéljenek el bennünket, és zárjanak ki a világgözösségből. Boldogan tértünk vissza hazánkba, és boldogan számoltunk be a testvéri találkozóról.

1984 januárjában Wilson testvérék mégis Magyarországra utaztak. Találkoztak a „kis bizottság” tagjaival is, és megbeszélést folytattak velük. Ígéretes megbeszélésnek indult a találkozó. Érzékenyek voltak a problémák megértésére. Az Adventista Egyház nevében bocsánatot kértek nyugdíjas prédikátorainktól az unióvezetés által tőlük jogellenesen megvont nyugdíjak miatt is. A megbeszélés örömteli hangulatában meghívtam Wilson testvért és kíséretét lakásunkba egy családi találkozóra. Wilson testvér azt mondta, hogy örömmel fognak eleget tenni a kérésünknek, mert szeretnek látogatást tenni a testvérek otthonában.

Ezeket követően azonban visszájára fordították a megbeszélés addigi, megértő, megoldást kereső menetét. Engedve az Állami Egyházügyi Hivatal követelésének, váratlan keménységgel léptek fel ellenünk. Válaszút elé állították a „kis bizottságot”: ha nem tagozódunk vissza az Unióba feltételek nélkül, akkor nem lehetünk többé tagjai a világszéles adventközösségnek. Ez sokkhatásként ért bennünket.

A megbeszélés végén Wilson testvér engem kért meg imára. Emlékezett rám prágai megbeszélésünk idejéből. Ima után emlékeztettem őt korábbi meghívásunkra. Közölte, hogy természetesen elfogadják a meghívást. Thomson G. C. al-elnök testvérrel és Kunze divízió-tisztviselő testvérrel együtt valóban ellátogattak hozzánk.

Én elmondtam nekik, hogy szüleim a világegyházunk felelős vezetői iránti feltétlen engedelmességre tanítottak minket, gyermekeket, és én is erre tanítom a mi gyermekeinket. Mindazonáltal elmondtam nekik azt is, hogy kizárásunkkal most „inkább engedtetek az egyház ellenségeinek, és inkább nekik hittetek, mint nekünk, testvéreiteknek, pedig mi az igazat mondtuk nektek”. Wilson testvér elgondolkodott, majd

*Neal C. Wilson korábbi generálkonferencia elnök
(1979–1990)*

elérzékenyülve ennyit mondott: „Fogunk mi még együtt munkálkodni Isten művében.”

Ami azt illeti, eddig ez nem valósult meg. A politikai rendszerváltoztatás után elküldtem Wilson testvérnek a látogatása alkalmából a lakásunkon készült fényképeket, és emlékeztettem mondására: „Fogunk mi még együtt dolgozni Isten művében.” Erre a levelemre azonban nem jött válasz. Nos, ilyen eset is előfordulhatott az adventműben.

*

Kizárásunk után új helyzet állt elő. Meg kellett kezdenünk, illetve folytatni kellett szétszóratt testvéreink összegyűjtését, a gyülekezetre alkalmas helyiségek építését, vásárlását.

Itt szólni kell testvéreink minden képzelet felülmúló áldozatvállalásáról is. Anyagiakkal, élő munkával segítették felépíteni többek között

a zugligeti imaházunkat is. Igazságtalan lenne személyeket kiemelni, mégis szólnom kell a mátisalkai Hagymási Béla bácsi testvérünkről, aki kiváló mesterember lévén feljött Budapestre, s több napig tartó szakmunkával járult hozzá az építéshez. Pedig odahaza, Mátisalkán is szükség volt szakmai munkájára. Kiváló mesteremberi munkájával kiérdemelte a város díszpolgára címet is. A misszióban nem ismert határokat. Ha látogatókat kellett elhozni istentiszteleteinkre, Biblia-óráinkra, ötven-hatvan kilométerre is elment a vendégért. Hangsúlyozom, ez csak egy kiragadott példa a sok közül. Említhetném a Kúhárcsik családot is. Hatalmas munkát végeztek építkezéseinken, Zugligetben is. Ugyanígy Nyerges Ferenc testvérem és felesége, Kati is áldozatos, nélkülözhetetlen munkájukkal lendítették előre többek között a zugligeti imaház építését. Sok más testvér nevét kellene még megemlítenem, de nem férne bele ennek az írásnak a kerekeibe.

*

Zárásként megemlítek még három színes kisgyermektörténetet. Tanulságosak.

Két hívő család lakott két egymás mellett lévő házban. Nem voltak szoros testvéri-baráti kapcsolatban egymással, a gyermekeik viszont önfelédten játszottak egymással, amikor csak teheték. Szerették egymást.

Egyik alkalommal játék közben az egyik gyermek komolyabb sérülést okozott a másiknak, nyilván teljesen véletlenül. A sérült gyermek apukája magából kikelve, felháborodva, a felelősségre vonás emlegetésével szaladt a gyermekkel az orvoshoz, karjában a kisfiával. Futás közben a sérült kisfiú hátrafordult, és csillogó szemmel kiáltott oda a másik gyermeknek: „Ha visszajövök, folytatjuk!”

A kisgyermekek őszintén tudnak szeretni. Édesapám nagyon szerette a gyermekeket, és tudott is velük foglalkozni. Ezért aztán ők is szerették édesapámat.

Apukám a háborúban súlyos hallássérülést szenvedett. Csak hallókészülékkel tudott úgyahogy hallani. Szabómester volt, így nálunk, a műhelyben sok színes gomb volt a fiókokban, amelyekkel a gyermekek nagyon szerettek játszani. Egyik alkalommal is egy kisgyerek volt nálunk, és önfelédten játszott a szép, színes gombokkal. Eközben édesapám dolgozott a varrógépen, és nem hallotta, amint a gyermek folyamatosan beszél hozzá. A szobában éppen jelen volt az is, akinek édesapám éppen dolgozott. Látva, hogy a gyermek fölöslegesen beszél apukámhoz, szólt neki: „Minek beszélsz Áchim bácsihoz, hiszen úgy látszik, nem szeret téged, nem is válaszol.” Mire a kisgyermek válasza: „Nem baj, én szeretem őt.”

Egy másik aranyos gyermektörténet viszont arra mutat rá, hogy már gyermekkorban is jelentkezik vagy jelentkezhet a későbbi felnőtt ember fortélyossága, felelősség alóli kibújása.

Egy hívő anya kisgyermeké rossz fát tett a tűzre. Édesanyja rá akarta bírni a gyermeket, hogy ismerje be rosszaságát, és kérjen érte bocsánatot. A gyermek ezt sehogy sem akarta megtenni. Ekkor az édesanyja azt mondta a gyermeknek, hogy menjen be a szobába, térdeljen le, és akkor jöjjön ki, ha eszébe jut a bocsánatkérés, és azt meg is teszi. Hosszabb idő elteltével a gyermek csak nem akart kijönni a szobából, ezért az anya be ment hozzá, és megkérdezte, eszébe jutott-e már, hogy mit kellene tennie.

A gyermek így válaszolt: „Anyu, neked azt kellett volna mondanod, hogy »ugye, kisfiam, többé nem csinálsz ilyet?« És én rábólintottam volna, hogy igen.”

A tapasztalatokat, történeteket sokáig lehetne még sorolni, de engedjünk teret mások példáinak is.

Szeretettel: Kovács Pálné Jutka

UCHEE PINESBAN JÁRTUNK

A ki figyelemmel követi közösségünk egészségügyi munkáját, annak ismerősen csenghet a **Uchee Pines** (ejtsd: jucsí pájnsz) név. A közösségünk által támogatott, illetve a Vajdasá-gért Alapítvány által fenntartott és működtetett **Eleki Életmódközpont** 2010-ben kezdte meg működését a Uchee Pines-i minta alapján. Somogyi Lehel, az életmódközpont vezetője 2006-tól 2008-ig Uchee Pinesban tanult és dolgozott, majd onnan hazatérve követte Isten útmutatásait egy hazai intézmény létrehozásához. Az intézmény 2012 óta önálló épületben, folyamatosan fejlődve, tizenegy munkatárssal és számos önkéntes, alkalmi segítővel végzi munkáját.

2018 nyarán megfogalmazódott bennünk egy vágy: szeretnénk egészségügyi vonalon rendszeresen ismereteket és gyakorlati tapasztalatokat gyűjteni külföldi forrásokból. Már 2018-ban elvégeztünk egy online főzőtanfolyamot, amely a „Forks over Knives” (Jobb a késnél a villa – film az egészségvédő táplálkozásról és életmód-

ról) csapatának gyakorlati programja az egészséges étrend otthoni megvalósítására. Nagyon hasznosnak és élvezetesnek tartottuk a tanfolyamot, melynek eredményeként saját életünkben is változásokat vezettünk be, valamint a főzőkörök programjába is beépítettük a tanultakat.

Immáron némi tapasztalattal az online tanfolyamokról, úgy láttuk, hogy ez az oktatási forma egészen jól beilleszthető rohanó hétköznapjainkba. Benkovics Péter két évvel korábbi élménybeszámolója alapján elindultunk a Uchee Pines-i nyomon, majd némi adminisztratív vargabetű után végül 2019 januárjában belekezdünk az egyéves „Egészségügyi misszionárius” tanfolyamba.

A tematika két szálon fut: 1. Egészségügyi ismeretek és gyakorlat (pl. fiziológia, táplálkozás, pszichés egészség, egészségügyi rendezvényszervezés, hidrotérápia, masszázs); 2. Lelki tudomány (pl. A nagy orvos lábnymán, keresztény otthon, keresztény vezetés, keresztény élet, Dániel könyve, az utolsó napok eseményei, a megváltás terve, személyes evangelizáció, szentélytan, önfinanszírozó munka). A program részeként javasoltan szerepel egy egyhetes helyszíni, gyakorlati tan-

folyam is. Így kerültünk az Egyesült Államokba, az alabamai Uchee Pinesba márciusban.

Tizennégy óra alatt jutottunk el Budapestről Atlantába, majd onnan másfél óra alatt Columbusba, ahol már csak egy órát vártunk utazásunk befejező szakaszára, a Uchee Pinesig tartó húszperces autózásra. Sötétben, kicsit álmosan és fázsosan, de bizakodva tértünk nyugovóra. Annak ellenére, hogy nem volt tervezett programunk, másnap, pénteken, korán keltünk, hogy részesülhessünk a reggeliből. Egy apró félreértés miatt ezt gyakorlatilag 3 perccel lekéstük, de volt irgalom a konyhásokban. Egyébként ébresztő jelleggel hatott ránk, hogy reggel 7 órakor dermesztő, 5 °C-os hideg és teljes sötétség volt, így zseblámpát kellett használnunk, hogy megtaláljuk az öt perc alatt megjárható, a főépület étkezőjéhez vezető aszfaltutat. Az út mentén sem volt világítás, de oly szépen ragyogtak a csillagok, hogy rábíztuk magunkat azok fényére.

Első reggelink során megértettük, hogy az étkezések idejét érdemes komolyan venni. Bár korlátlan ideig üldögélhetünk az étkezőben, de az ételekhez való hozzáférés szigorúan meghatározott időpontokban lehetséges csak: reggel és este 30 perc, ebéidőben pedig 45 perc áll rendelkezésünkre, hogy az önkiszolgáló pultból kiválogassuk magunknak a kívánatos táplálékot. Öt perccel a betakarítás előtt az egyik konyhás végigjárja az asztalokat, és mosolyogva közli figyelmeztetését: „five more minutes”, 5 perc, és minden eltűnik a lengőajtó mögött.

A reggelinél mindig volt sós és édes választék. A friss, jó ízű gyümölcsök közt váltakozva díszelt mandarin, papaja, avokádó, szőlő, málna, áfonya, eper, narancs, banán, alma. Mindig volt valamilyen alig ízes kása, amit az édeshez és a sóshoz egyaránt lehetett fogyasztani. Ezenkívül diófélék nagy mennyiségben (kesu-, brazil, pekán-, makadámia), őrölt lenmag, ropogós granola, kukoricapehely, növényi tejek, gyümölcszós, vajhelyettesítő, kenyérszeletek piritóval. A sós kínálatot egy tepszi valamilyen meleg étel képviselte

(pl. chili, rakott tészta vagy gabona, hamburger, tofurántotta). Ebédre a pult nagyobbik fele a „csináld magad” saláta összetevőivel volt megrakva, a maradék helyen kétféle főtt étel gőzölgött. Időnként volt desszert egy távolabbi asztalon, diszkréten jelezve, hogy nem feltétlen kell, hogy része legyen az étkezésnek. A vacsora szerény volt: gyümölcs, piritós, időnként turmix. A konyha jól gazdálkodott az ételekkel: ami megmaradt, azt gyorsan hibernálták, és néhány napon belül, előző rendeltetéséhez képest másik napszakban, visszatért a pultba, vagy eredeti állapotában, vagy másmilyen formában. A darabolt zöldségek az esetek felében salátaöntetként vagy szószként, a gyümölcsök turmixként jelentek meg ismét.

Az ételek elkészítésében mi magunk is részt vehettünk, hiszen két alkalommal is örömmel fogadták szolgálatkészségünket a konyhában. Még két érdekesség az étkezéssel kapcsolatban. A turnusokon részt vevő betegeknek és az intézmény alkalmazottainak, illetve diákjainak külön csapat készíti az ételleket, külön menü alapján. Péntekenként az intézményi embereknek nem főznek ebédet a konyhások, csak a szombati ételek előkészítésével foglalkoznak. Hogy pihentessék ezeket a kezeket, úgy oldják meg a pénteki ebédet, hogy a telepen élő családok közül néhányan (elsősorban a nem gyerekes házaspárok) vendégül látják valóban szerény otthonukban a többieket.

A program, amire valójában kiutaztunk, két részből állt. Minden évben március utolsó hetében szervezik az *Egyszerű gyógymódok, megelőző orvoslás* szemináriumot, amelyre bárki jelentkezhet. Ebben az évben egy huszonhat tagú, vidám, színes ruházatú, többségében egészségügyben dolgozó, bahamai adventista csoport is jelentkezett, ami jelentősen megdobta a részvételi létszámot – rajtuk kívül még tízen voltunk. Vasárnap, az érkezés napján egy ismerkedő, eligazító esti áhítat volt, majd hétfőtől csütörtökig a program egységesen a következőkből állt: reggeli fél 7-kor; 8-tól 1-ig négy előadás; ebéd háromnegyed 2-ig; fél 3-tól 6-ig gyakorlati órák; vacsora negyed 7-től;

TAPASZTALATOK

záró előadás este 7-től 8-ig. A napi első és utolsó előadásokat egy kiváló tanár-lelkész-előadó, Dan Vis tartotta a stresszről, az időgazdálkodásról, a lelki növekedésről. Ez nem három különböző téma volt, egymással összefüggésben tárta fel az évek során összegyűjtött kutatásait, gyakorlati tapasztalatait. Nagyon hasznos órák voltak – ezek lényegét szintén szeretnénk idővel megosztani.

Az egészséggel, életmóddal kapcsolatos déli előadások közül a legérdekesebbek az öltözködésről, az új szokások kialakításáról és az evolúció-kreáció kérdésszóló alkalmak voltak. A délutáni órák négy témát kínáltak, ezekből lehetett egyet választani. A négy téma: masszázs; gyógynövények ismerete és alkalmazása; mezőgazdálkodás haladóknak; természetes gyógymódok. Mi a gyógynövényeket és a gyógymódokat választottuk. A „gyógynövények” órákon volt lehetőség kozmetikai termékeket készíteni (kézkrém, szappan, tinktúra), mely igen ösztönzőleg hatott ránk, hiszen nem bonyolult dologról van szó, csupán jó alapanyagok, némi eszköz és sok lelkesedés kell hozzá. A gyógynövényműhelyt működtető Sonja egyébként eladásra is készíti számos gyógynövényalapú kozmetikumot,

gyógykészítményt (balzsamokat, tinktúrákat), élelmiszert (fűszerkeverékeket, pástétomokat) egyszerű, de igényes csomagolásban. Ezeket a helyi boltban lehet megvásárolni, illetve interneten is lehet rendelni. Az ezekből az eladásokból befolyó pénz az intézmény működését támogatja. A „természetes gyógymódok” órákon vízterápiákról, pakolásokról, borogatásokról, a konyhában található gyógyító hatású növényekről volt szó.

Pénteken a szeminárium résztvevői hazautaztak, mi ketten azonban nagy örömmel maradtunk egy újabb hétre, amikor is az online kurzushoz kapcsolódó gyakorlati ismereteket sajátíthattuk el. Külön csak nekünk tartottak vízterápia és masszázs gyakorlati órákat. Egymáson gyakorlatoztunk, miközben igen hasznos praktikákat leshettünk el. Egyes vízterápiák otthoni alkalmazása mindig gondot okozhat betegeinknek, mert kivitelezésük sok előkészületet, utómunkálatot, illetve segítséget igényel. Ilyen például a forró lábfürdő, az ülőfürdő vagy a váltó arcfürdő. Gyakorlati vezetőnk, Valerie hosszú évek óta azon igyekszik, hogy az otthoni alkalmazást egyszerűvé tegye, így kedvet csinálva azok szükség szerinti alkalmazásához. A masszázsórákon nagyon

alaposan megtanulhattuk a különböző fogásokat. Elég sok információ birtokába jutottunk rövid idő alatt, de szerencsére a legösszetettebb masszázsprotokollról kaptunk videót.

Néhány gondolat az emberekről. Az életmód-központban kb. 50 ember él elszórva a 100 hektáros területen, különböző lakóhelyiségekben. Vanak családok, akiknek többszobás ház jut, mások amerikai méretű lakókocsikban laknak, az egyedülálló és a diákok kollégiumszerű kisebb épületekben osztoznak a szobákon. Úgy tűnik, kevés a személyes ingóságuk, többnyire átmeneti jelleggel tartózkodnak a telepen. Van, aki egy évig tart ki, mások több évet is szolgálnak, tanulnak, és vannak olyanok is, akik már évtizedek óta ennek a közösségnek tagjai, és talán ott is fognak végleg megnyugodni munkájuktól. A telepen lakók többsége színes bőrű, jobbára derűs emberek, és az ismert amerikai közvetlenséggel közelednek az ismeretlenekhez. Hozzáállásuk annyiban tér el az átlagos amerikai, tanult kommunikációs formától, hogy nem rejtik véka alá gondolataikat. Mondhatni, bizalmi alapon, elég hamar kitárják a szívüket, ha fogadókészséget észlelnek, hogy együtt vihessük a terheket Krisztus lábai elé. Érdekes és rendkívül változatos életutakról hallhattunk tőlük, bepillantottunk napi lelki küzdelmeikbe. Számos akcentustól viselkedett a fülünk, ami az ő számukra nem tűnt akadálnak egymás megértésében, de nekünk sok időbe és energiába tellett, míg valamelyest hozzászoktunk – addigra sajnos el is kellett jönnünk.

Majdnem mindenkinek kiváló énekhangja van, és sokan játszanak hangszeren, a kicsinyektől kezdve a nagyokig – a zongora a legnépsze-

rűbb, de találkoztunk gitárosokkal, szájharmonikásokkal és hegedűssel is. A reggeli áhítatok, istentiszteletek alkalmával sok a zene, többnyire a 19. századi amerikai, egyszerű szövegű, lelkesítő dallamú, kellemesen harmonizált gyülekezeti énekeket éneklük, zongorakísérettel. A zenei szolgálatokba azonban beúszik a világi stílus is, főleg a feketék szép és erős hangú, de a mi fülünknek talán zavarba ejtően szenvedélyes előadásmódjában. Nem rockot, dinamikus popstílust vagy rémisztő hip-hopot hallottunk, hanem inkább a melankolikus, szerelmi bánat hangulatát árasztó dalokat.

Általános megfigyeléseink mellett külön szeretnénk megemlíteni két embert, akik személyesen is nagyon sokat jelentettek nekünk. A szemináriumok és egyéb oktatóprogramok szervezéséért felelős hölgy, Marisol, nagyon sokat foglalkozott a kényelmünkkel. Két nappal megérkezésünk után kieszközölte, hogy az egykori főépület kissé elkopott szobája helyett a 2010 óta működő új központ egyik szép és igen kényelmes ágyakkal ellátott szobájában húzódjunk meg. Ez amellest, hogy nagyon figyelmes lépés volt a részéről, igen praktikusnak is bizonyult, mert a második heti óráink és az étkezés is az új köz-

ponti épületben volt, a hidroterápiás gyakorlatokat pedig így a fürdőszobánkban végezhattük. Marisol apró, jókedvű, élelmes, 60 év körüli, perui spanyol nyelvtanár. Érdeklődött is, hogy Eleken volna-e valami lehetőség a férje és számára.

Másik barátunk és segítők Valerie volt. Minden bizonnyal Istentől kapott ajándéka a mesélés képessége, amelyet szinte tökélyre fejlesztett a sok élettapasztalat gyakori megosztásával. Nem csupán a maga történeteit meséli el, hanem mindazokat is, melyek – bár mások élték át – az Istennel járás áldásainak ékes bizonyítékai. Lenyűgözően színes élményei voltak életének eddigi 77 évében. Sok közülük az ukrán és hergheliai életmódközpontok létrehozásához fűződik. Kalandjain keresztül elég jól megismerte a rendszerváltozás előtti kelet-európai világ sajátosságait; értette, honnan jövünk. Nagyon otthonosan mozog Uchee Pinesban, hiszen itt tanulta meg a gyógyítás természetes módjait, nagyon közeli barátságban volt a Thrash házaspárral, részt vett az intézmény teljes életében (tanult, tanított, szervezkedett a fejlesztésekben, elszaladt beszerezni az ételt, mikor mire volt szükség), mindenkit ismer, aki huzamosabb ideig ott tartózkodott. Mellette és miatta mi is otthon éreztük magunkat.

Ott tartózkodásunk alatt meglepetésünkre lehetőségünk volt dr. Horsley-val és családjával találkozni. Meglátogatták a központban élőt, és így velünk is sikerült találkozniuk, aminek mi kimondottan örültünk.

A mozgás kapcsán elmondhatjuk, hogy a 100 hektár jó gyaloglási lehetőségeket nyújt – elsősorban azoknak, aki nem riadnak vissza a vadállatok felbukkanásától. A központi rész, ahol a közösségi élet folyik (a gyógyközpont az étkezővel, az oktatási épület, a gyülekezeti és a kollégiumi épület, a lakóházak egy része, a földművelési terület) is elég nagy ahhoz, hogy az általános egészségmegőrző dinamikus sétára vagy még dinamikusabb kocogásra és biciklizésre biztosítson változatos terepet. Érdekes, hogy kettőnkön kívül nem látunk mást ilyen elfoglaltságban. Autóval közle-

kednek vagy andalogva gyalogolnak. És mégis, a többség az egészséges életmód alapelveihez mérhető fizikai külsővel rendelkezik, kortól függetlenül. Aki túlsúlyosabb, az nagy eséllyel inkább látogató, illetve turnuson résztvevő beteg. A gyógyító munka egyik sajátossága, hogy a tizenhét napos turnusok betegeinek legalább 80%-a rákos beteg. Ha nem is tudnak fizikai csodát megélni, a lelki nyugalom elnyerésére nagy az esélyük. És ez is sokat javít az általános állapotukon. Ezen betegek terápiája táplálkozás tekintetében gyakran igen szigorú, akár hétnapos böjttel kezdődik. A másik gyakori betegcsoport mentális, pszichés jellegű. Külön szakorvos foglalkozik ezekkel a betegekkel. Épp egy turnus kezdődött kinttartózkodásunk ideje alatt, és feltűnt, hogy az első napokban a betegek az előírt programokon kívül eléggé magukra voltak hagyva. Úgy láttuk, szerencsésebb lenne, ha a kezelők keresnék a társaságukat, feloldva a kezdeti bizonytalanságot, segítve a kommunikáció kialakulását. Akik betegek, sokszor nehezen közelednek másokhoz, vagy tapintatból, vagy életkedv hiányában.

Sok további apró élménnyel is gazdagon, hála szívvel jöttünk haza. Nagyon igyekszünk, hogy nyoma maradhasson mindannak, amit tapasztaltunk, hogy – ha áttételesen is, de – minél többen részesülhessenek ezek áldásaiban itthon is. Bár még a felénél sem tartunk az online programnak, amelyet ez év végéig illene befejeznünk, csak ajánlani tudjuk mindazoknak, akik tudnak angolul, és szívesen engedik magukat Isten által az egészségügyi munkába becsatlakoztatni. Akik pedig nem birtokolják az angol nyelvet, ne keseredjenek el, mert az eleki képzés kiválóan felkészít bárkit arra, hogy lelkes szívvel, két dolgos kézzel és életidejének akárcsak részleges odaszentelésével bekapcsolódjon ebbe a szép munkába.

Most kérjük azért az aratásnak Urát, hogy küldjön munkásokat az ő aratásába (Mt 9,38)!

Pásztor Katalin, Somogyi-Balogh Magdolna

A békesség szigete

„Ő, ami tőle telt, azt tette...”

Kedves ígém Mk 14,8/a verse: „Ő, ami tőle telt, azt tette...” Sokat gondolkodtam ezen az ígén, azon, hogy vajon tőlem mi telik? Mert amilyen biztos, hogy van számomra a mennyben egy hely fenntartva, olyan biztos, hogy van előre elkészítve számomra is szolgálat. Életkörülményeim folytán keveset tudok elmenni otthonról, de sok szabadidővel rendelkezem, és van számítógépünk, így egyenes út vezetett az internetes szolgálat felé. Először csak e-mailben küldött bibliai üzenetekkel – ezt követően született meg bennem egy blog szerkesztésének a gondolata, és végül elérkezett gyakorlati megvalósulásának ideje is. Az embereket ott tudjuk elérni, ahol a legtöbbet tartózkodnak, és ez mai korunknak megfelelően az internet. Ellen G. White írja, hogy úgy hulljanak kiadványaink, mint ősszel a fáról a falevelek – ez most, a 21. században virtuálisan is működik. A mai kor embere már sajnos keveset olvas, de annál több időt tölt az interneten, ezért az örömhír átadása a világháló aktív(abb) használata által is lehetséges.

A Békesség szigete blogról és keletkezéséről röviden

A 2014 augusztusában indított blog címe tudatos választás, mert úgy gondoltam, a mai, rohanó világban az emberek békére, nyugalomra vágyanak leginkább. A blogot 55 évesen kezdtem el szerkesztgetni, melyhez annyi segítséget kaptam, hogy a fiam beregisztrált az ingyenes *blogspot.com* oldalra, majd visszautazott Londonba. Itt maradtam hát négy szemközt az üres bloggal. Kezdetben megpróbálkoztam egy-egy vers feltöltésével és felcímkézésével, ami sikerült is. A feltett mondanivalót szerettem volna hozzá illő fotóval is il-

lusztrálni, azonban annyira járatlan voltam ezekben a dolgokban, hogy a neten talált fényképeket automatikusan elkezdtem feltölteni. Eszembe sem jutott, hogy vajon ezt megtehetem-e, jogtisztta-e a fotó?

Ekkor ismét megtapasztaltam a jó Isten vezetését, mert sorban hozott elém olyan írásokat, cikkeket, amik felhívták a figyelmemet erre a helytelen eljárásra. Hatalmas munka volt letörölni a fent lévő fotókat, és feltenni helyettük más, immár jogtisztta fényképeket. De honnan is vegyem ezeket? Ekkor eszembe jutottak Árvai Márta festményei, elkértem őket, és Ő szívesen megengedte, hogy használjam azokat. Különös egybeesés, hogy Isten ebben az időben indította fel a lelkeket arra, hogy kezdjek el magam is fotókat készíteni. Márti festményei mellett immár a saját képeimmel – ezek már biztosan legálisak – színesedett a blog.

Az évek során folyamatosan alakult és bővült a blog tartalma, fejlődött ki a címkék sokfélesége az átláthatóság és a könnyebb keresés érdekében. Szerettem volna tanúbizonyágképpen saját gondolataimat is megjeleníteni, így kezdtem el 56 évesen, minden előzmény és képzettség nélkül rövid, majd hosszabb útleírásokat írni, ezután megszülettek az első versek, amelyeket több is követett.

Majd egy sorozat írására éreztem késztetést az engem érdeklő és érintő problémákról, „Mai kérdések” címmel. E kérdésekre a válaszokat természetesen a Biblia adja meg. Legnagyobb meglepetésemre ezek a kérdésfelvetések másokat is foglalkoztatnak, egy év alatt közel négyezren olvasták el ezeket a kis írásokat.

Aki olvassa a blogot, biztosan észreveszi, hogy minden írásomnál, versemnél és útleírásomnál az S. D. G. (Soli Deo Gloria) rövidítés szerepel a nevem alatt. Azt szeretném ezzel a blog olvasói felé kifejezni, emellett magamat is folyton emlékeztetni erre, hogy mindezekért Istent illeti a dicsőség, Ő tesz alkalmassá erre a szolgálatra, ahogyan az alábbi ígében is olvashatjuk:

„Nem mintha magunktól volnánk alkalmasak valamit gondolni [vagy írni], úgy, mint magunkból; ellenkezőleg a mi alkalmas voltunk az Istentől van: Aki alkalmasakká tett minket arra, hogy új szövetség szolgálói legyünk, nem betűé, hanem léleké; mert a betű megöl, a lélek pedig megelevenít.” (2Kor 3,5–6)

A Facebookon jelenleg 652 ismerősöm van, volt osztálytársaim, volt kollégáim, ismerősök, barátok, rokonok. Szeretném az evangéliumot, a jó hírt hozzájuk is eljuttatni, természetesen az ő befogadóképességüknek megfelelően. Így adta magát lehetőségként, hogy a blogot a Facebookon is láthatóvá tegyem, nyilvános csoportként, ahova naponta egy új üzenetet helyezek ki. Jelenleg 495 tagja van ennek a csoportnak. Észrevettem, hogy a Google+ oldalon is lehet tartalmakat megosztani, innentől kezdve látványosan megugrott a blog látogatottsága. A statisztikai adatok alapján az összlátogatottság mára már megközelíti az 580 000-et. Már egy ideje megfigyeltem, hogy ha kis mértékben is, de növekszik a Facebook-csoport létszáma. A már bent lévő tagok elkezdtek ajánlani, meghívni ismerőseiket is a csoportba. Kérlek, ha indít a Lélek, és megteheted, lépj be te is, illetve segítsd, támogasd, oszd meg ezt a lehetőséget másokkal is. A Facebookon meghívást kaptam két csoportba, így lehetőségem nyílik ezeknél is naponta feltenni bibliai útravalókat. E csoportok nevei: *Szent Biblia* és *Adventisták*.

Gyülekezeti életünkről híradások a Facebookon három nyilvános csoportban találhatóak meg, amelyekbe aktuális tartalmakat, és az előadások, rendezvények meghívóit lehet elhelyezni: Keresztény Advent Közösség, Kaposvár; Sola szabadfőiskolai kurzus; Életmódklub – Kaposvár.

Ha szeretnél, mint apró szemecske, az eget és a földet összekötő hatalmas szeretetláncon részt venni, akkor te is küldhetsz bibliai, valamint lelket felemelő, Istenhez vezető vagy a természet teremtő Istenére utaló üzenetet, ez nem igényel sok időt. Ha azonban ennyi lehetőséggel és idővel sem rendelkezel, akkor kérlek, írd egy kis levélkét az e-mail-címemre – *besse6@gmail.com* –, és küldöm a napi útravalókat, amelyeket Te is továbbküldhetsz. Emellett *A békesség szigete* blogon található lelki táplálékot is adhatod tovább, ajánlhatod másoknak. Számtalanszor megtapasztaltam, hogy amíg ezzel foglalatokodom, a jó Isten betölti az én lelkemet is békességgel és nyugalommal: „...aki mást felüdít, maga is üdül.” (Péld 11,25)

Gondolataim és tapasztalataim megosztását ezzel az Igével szeretném befejezni:

„Te azért a munkának terhét hordozzad, mint Jézus Krisztus jó vitéze.” (2Tim 2,3)

*Testvéri szeretettel:
Bessenyeiné Harmati Gyöngyi
a kaposvári gyülekezetből*

„A békesség szigete” blog internetes elérhetősége:

www.abekesseszigete.blogspot.hu

Facebook-elérhetősége, szintén ezen a néven:

<https://www.facebook.com/groups/571521929657978/>

EMLÉKEZÉS
Juhász Lajos testvérünkre
 (1935–2019)

*„Ama nemes harcot
 megharcoltam,
 futásomat elvégeztem,
 a hitet megtartottam...”
 (2Tim 4,7)*

Juhász Lajos testvérünk a kaposvári gyülekezet tagja volt, de országszerte többen ismerték, mivel amíg tehetett, jelen volt a közösség minden nagyobb rendezvényén, küldöttértekezletén. Életének 84. évében, gyülekezeti tagságának pedig 68. évében nyugodott meg földi fáradalmaitól.

Harmadik generációs adventista volt, mivel már apai nagyanyja is elfogadta az adventüzenetet, és 1916-ban Pozsonyban megkeresztelkedett. Szülei már hívőként ismerkedtek meg és házasodtak össze, s úgy nevelték gyermekeiket, hogy ők is megismerjék és kövessék Krisztus igazságát. Juhász Lajos testvérünk Válban született 1935-ben, ahol akkor egy faluhoz képest népes, aktív gyülekezet is volt (38 taggal), ide kötődtek gyermekkori emlékei is.

Édesapjának asztalosmesterként több alkalmazottja volt, de minden pénteken már délben befejezték a munkát, hogy a szombatra felkészülhessenek. Már péntek esténként szombatkezdésre az egész család a gyülekezetbe igyekezett, majd a szombati istentiszteleti alkalmakon is részt vettek, sokszor látták vendégül a vidékről jött testvéreket is. Hét közben is naponta tartottak otthon, a családban reggeli és esti közös áhítatot. Szülei

példaadó hitének emléke idős koráig elkísérte, és már kora ifjúságában, 16 évesen megkeresztelkedett. Édesapja az ima embere volt, ez mélyen hatott rá, ahogyan a misszió iránti elkötelezettsége, és abban tevékeny részvétele is.

Sokat emlegette azokat a hithű és igazságszerető prédikátorokat is, akik szintén nagy hatással voltak rá, és az akkor felnövő ifjúságra: Lenk Lajos, Molnár Gyula, Albrecht József. Az '50-es években kezdték meg Balatonlellén az adventüdüdő építését, ebben ő maga is tevékenyen részt vett, és mindvégig szívügyének tekintette, annyira, hogy később a közelben vásárolt családjának otthont. Az üdüdőt idős napjaiban is többször felkereste, a negatív változásokat látva már kicsit fájó szívvel.

Nehéz próbákat kellett már fiatalon átélnie, de ezek nem gyengítették meg hitében, inkább megerősítették az Isten szolgálatára való odaszánásban. A háború utáni időszakban édesapját kuláknak minősítették, és elvették tőle a műhely felszerelését, így neki is el kellett viselnie a kulákgyerek hátrányos megkülönböztetését. Asztalosszakmát tanult, majd 1956 elején behívták katonának, és a „politikailag megbízhatatlanok” századába sorozták be, ahol sokkal keményebb kiképzésben volt részük. Itt is megtapasztalta a Jóisten kegyelmét, ahogyan különös módon az első héttől kezdve minden szombatot meg tudott tartani.

A következő nagy tapasztalata az '56-os forradalomhoz kapcsolódik: századukra bízták a székesfehérvári hadtestparancsnokság őrzését. Ő fogadalmat tett, hogy soha nem fog életet kioltani a fegyverével, ezért kérte az Úr oltalmát ebben a nehéz időszakban. Amikor az orosz csapatok bevonultak, őt éppen a parancsnokság hátsó bejáratának őrzésével bízták meg, holott eddig mindig az első bejáratot őrizte. Így társával együtt el tudtak rejtőzni egy mélyedésben, egy fémlap fedezékében, miközben iszonyatos harcok dúltak fölötük. Az a lelki küzdelem, amit akkor átélt, mély nyomot hagyott lelkében, de még nagyobb odaszánásra készítette az őt a megmentő Úr Jézus

íránt. Azon a napon senki nem maradt életben azok közül, akik az első kapunál voltak, 150 társa közül csak 48-an éltek túl a harcokat.

A következő hitpróba nem ennyire drámai, de mégis mélyen érintette: a közösségen belüli lelki hanyatlás, ami már az '50-es évek végén megkezdődött, amikor sokan elhagyták az országot, és a maradók közül is többen feladták hitüket, elhagyták a közösséget. Nagyon fájlalta, amikor hívó prédikátorokat bocsátottak el a szolgálatból, és olyan vezetők vették át az irányítást, akik a missziót nem szorgalmazták, hanem inkább visszaszorították. Ő maga nagyon tevékeny volt az evangélium továbbadásában: mindig vitt magával könyveket, kazettákat, hogy ha alkalom adódik utazás közben, vagy bárhol egy beszélgetés nyomán, akkor adhasson megfelelő anyagot az érdeklődőknek. Soha nem sajnálta a pénzt könyvekre, missziós kiadványokra, és az időt sem, hogy meghallgassa az emberek gondjait, segítsen nekik megtalálni az igazi megoldást, Jézus Krisztust.

Munkahelyén is sok tapasztalata volt, a szombat megtartásával kapcsolatban is. Sokszor emlegette, hogy a főnöke minden pénteken ezzel búcsúzott tőle: „Ha holnap nem jön be dolgozni, akkor már hétfőn nem kell jönnie!”

És ez így ment hétről hétre... De mivel jó munkaerő volt, becsületes és szolgálatkész, mégsem bocsátották el. Sokszor vitt magával magnókazettán igehirdetéseket, és munkatársaival együtt hallgatták. Rendszeresen imádkozott is azokért, akiknek alkalma volt beszélni a hitéről, a gyülekezet minden tagjáért, a családtagjaikért is, akik még nem jutottak hitre. Szívén viselte

az adventközösség minden ügyét, az egész világon folyó missziót, és aggódó figyelemmel kísérte a magyar gyülekezetek és prédikátorok lelki állapotát. Sokszor bátorított és tanácsolt nehéz döntéshozataloknál a következő igével: „De te józan légy mindenekben...” – és a mindenben minden benne van.

Nagyon családközpontú, gyermekszerető testvérünk volt, feleségével még a lellei üdülőben ismerkedett meg, és 1971-ben kötöttek házasságot. Három gyermekük született, akiket sok szeretettel vett körül, és igyekezett őket hitben erősíteni még idős napjaiban is.

Testvérünk élete valóban példaértékű mindannyiunknak, hiszen annyi küzdelem és próba között is kitartott hitben, nem lankadt meg a másokért való szolgálatban, ami nem csupán szavakból állt, hanem „cselekedettel és valósággal” igyekezett segíteni. Tevékenyen részt vett a kaposvári gyülekezet építésében, majd karbantartásában is. Nem csupán hittestvéreinek segített, hanem szomszédjainak is rendszeresen bevásárolt, ha valamit meg kellett javítani, akkor abban is készséges volt.

Halálával egy rendszeresen imádkozó és dolgozó testvérünket veszítettük el, de bízunk abban, hogy az igaz Bíró beérleli a gyümölcsét a sok általa is elvetett magnak.

Juhász Lajos testvérünk búcsúztatója 2019. január 25-én volt Balatonlellén, az ott elhangzott igehirdetés alap gondolata pedig 2Tim 1,12 volt: „Mert tudom, kinek hittem, és bizonyos vagyok benne, hogy Ő az én nála letett kincsemet meg tudja őrizni ama napra.”

Árvai Márta

Belső használatra szánt kiadvány.
A fenntartásra adományokat köszönettel
elfogadunk az alábbi számlaszámon:

VAJDASÁGÉRT ALAPÍTVÁNY
10402623-50526554-86651004

Szerkesztők: Vankó Zsuzsa, Buda Júlia

Elérhetőségeink: www.kurtszo.hu;

e-mail: kurtszo@kurtszo.hu

További számok igényelhetők a következő
telefonszámon: 06-30/619-5901;
illetve elektronikusan a fenti e-mail címen.

KURTSZO
Közösségi lapunk

Az újság olvasható
az interneten is:
<http://kurtszo.blogspot.hu>

A 2019-es év hátralévő turnusainak időpontjai

DÁTUM	TURNUS
Június 10–20. (10 nap)	Betegturnus
Június 30. – július 7. (7 nap)	Életmódtábor
Július 15–21. (7 nap)	Biblia-tábor
Július 29. – augusztus 8. (10 nap)	Betegturnus
Augusztus 19–29. (10 nap)	Betegturnus
Szeptember 9–19. (10 nap)	Betegturnus
Szeptember 30. – október 10. (10 nap)	Betegturnus
Október 21–31. (10 nap)	Betegturnus
November 11–21. (10 nap)	Betegturnus
December 2–12. (10 nap)	Betegturnus

„Szeretett barátom, kívánom,
hogy mindenben jól legyen dolgod,
és légy egészséges,
amint jó dolga van a lelkednek.”
(3)H 2)

ELEKI ÉLETMÓDKÖZPONT

5742, Elek, Kossuth utca 54.
www.elekieletmodkozpont.hu

Jelentkezés:

06-20/400-8646, 06-66/240-610
elekivendeghaz@gmail.com

További információért
forduljon hozzánk
bizalommal!

Idei nyári táboraink

Rehabilitációs tábor: 2019. június 30. – július 7. ► Sima

Életmódtábor: 2019. június 30. – július 7. ► Celldömölk

Főiskolai tábor: 2019. július 14–21. ► Sima

Eleki Biblia-tábor: 2019. július 15–21. ► Elek

Ifjúsági tábor: 2019. július 21–28. ► Sirok

Családos tábor: 2019. július 21–26. ► Kunfehértó

Zenei tábor: 2019. augusztus 1–11. ► Orfű

Toleranciatáborok: I. 2019. július 7–14. ► Agárd

II. 2019. július 21–28. ► Kemenesmihályfa

|| A táborokról és a jelentkezés lehetőségeiről
további részletek a tábori ajánlóban olvashatók!

Harmati Gyöngyi: A perc boldog emberei

Kérdezhetnéd, mi egy perc értéke, hisz
Csupán hatvan másodperc, ami gyorsan elillan.
Az idő roppant kerekét sem megállítani, sem
Visszafordítani nem áll hatalmunkban.

Ha elmúlik az alkalmas idő, mi mindenről
Lemaradunk. Az élet vonata az orrunk előtt
Robog el. S mi ott maradunk a peronon árván,
Kifosztottan és némán bámuljuk egymást.

Vannak akik éberén várják Isten hívását és
habozás nélkül elindulnak, talán teljesen
ismeretlen vidékre, ahová szólítja őket az
égi hang. Ők a perc boldog emberei.

Harmati Gyöngyi